

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Naredna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 180—
polletno „ 90—
3 mesečno „ 45—
1 „ 15—

V inozemstvu:

celoletno K 240—
polletno „ 120—
3 mesečno „ 60—
1 „ 20—

„Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.“
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadoščno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poština plačana v gotovini.

Dr. Karel Triller:

Sokol in Orel.

Ko so se nekako lani ob tem času pričeli največ po zaslugi našega takozvanega parlamenta polegati valovi prvega idealnega navdušenja nad narodnim osvobođenjem in ujedinenjem, tedaj so po širni Sloveniji drug za drugim zaplamljeni kresovi predvojnega strankarskega boja žalostnega spomina. Ne bom trdil, da smo mi demokratije od prvega do zadnjega brez sokrivde na tem dejstvu, toda ravno tako je gotova resnica, da so se pričele upeljati stare kanibalske metode na nasprotni strani in sicer tedaj, ko so priplavali v S. L. S. zopet na površje intransigenti Šusteršičevega kova. Nad vse značilno je v tem pogledu, da so bile prve zastrupljene pušice naperjene na — sokolsko organizacijo in da je ta ponosna kulturna organizacija, stoječa po svojem programatičnem delovanju visoko nad močvirjem strankarsko-političnih bojov, tudi danes še cilj in objekt najodurnejšega klevetanja žalibog tudi na mestu, s katerega se razlega celo v nekulturnih narodnih zgolj le božja beseda. — Po celi pokrajini se je pričela zlasti od spomladi sem kot prva priprava za orlovski tabor v Mariboru divja agitacija zoper Sokolstvo in kar je v tem pogledu pregrešila v zadnjih časih klerikalna žurnalistika, to presega vse meje spodobnosti. Kjerkoli je par pijanih fantov zakrivilo kako surovost, bil je tega kriv Sokol, kjerkoli je kak razposajen otrok onesnažil ta ali oni lepak, bilo je to dobro premišljeno delo sokolske zarote in naposled je morala celo »Salzburger Kirchenzeitung«, ta zakoniti organček najzagrizenejšega staroavstrijskega ultramontanstva, nastopiti kot priča sokolske nekulturne. Velečastni praški zlet, na kateri je moral tudi g. deželni predsednik dr. Brejc s kislim obrazom odposlati svojega oficijelnega zastopnika, obrizgala sta »Slovenec« in »Večerni list« kot nekako češko-italijansko manifestacijo — s kratka najdrznejših provokacij ni bilo konca ne kraja. Vse to je bil prolog orlovskemu taboru v Mariboru, ki je imel s svojimi številnimi postranskimi prireditvami prozorni namen, predočiti tujim gostom feto morgano v znamenju rimske internacionalne zjedinjene Slovenije.

Slovensko Sokolstvo je vsa ta izzivanja ponosno preziralo. Njegovo oko ostalo je oprto nepremično tja, kjer je narod še v nesvobodi in nevarnosti, iz katere ga zamore rešiti le — sokolska ideja, le sokolska vztrajnost. Lastna in ona že osvobođenega brata . . . Ona ideja, ona vztrajnost, kateri gre prva zasluga, da narod ni klonil duhom tedaj, ko ga je bila pahnila do roba propada pest takratnega klerikalnega poglavarja dr. Šusteršiča, čigar duh je plaval pretekli dnevi tudi nad Mariborom.

Od nikogar nisem pooblaščen in zlasti ne od sokolske organizacije, da zastavim svoje pero v njeno obrambo. Veleva mi to zgolj moje sokolsko srce spričo včerašnjemu »Slovenčevemu« uvodniku »Vitezi duha«, ki bo ostal izmed najžalostnejših dokumentov politične pornografije v Jugoslaviji. Brez rokavic ga skoro ni mogoče vzeti v roke in za pisca se stramujem takega strašnega dokaza najnižje nekulturne v času, ko je domovina ogrožena od vseh strani. — Povod članku so dale baje neke protiorlovске demonstracije na Bledu. Objektivnega poročila o tem trenutno še ni in jaz izrečno naglašam, da bi globoko obžaloval in odločno obsojal, ako se je v resnici kršila od katerekoli strani naravna pravica gosta, čeprav je prišel ta gost zopet kot gost in pomagač nepoboljšljivih izzivačev. Tudi bi ne bil meni osebno prav nič simpatičen razlog, iz katerega se je baje hotelo preprečiti razsvetljavo jezera. Da so pa dosedanja enostranska poročila silno pretirana in strankarsko razblinjena in da zlasti ni bila izžvižgana marseljeza — čeprav je sodila ta revolucijska himna na orlovsko prireditev, kakor pest na oko — o tem prav nič ne dvomim. — Vsekakor je žel Orel le to, kar so mesece in mesece tako skrbno sejali njegovi mojštri in če simpatije zanj v občinstvu nikakor niso pregloboke, je tega kriva morda tudi njegova — zgodovina. Zategadelj et meminsse juvat — da bodo tudi neslovenski udeleženci mariborskega tabora na jasnem, čigavi gostje so bili in zakaj njihov sprejem v Sloveniji ni bil povsod tak, kakoršnega so morda pričakovali. In zakaj je »diplomatična« intervencija g. deželnega pred-

sednika morala napraviti na vsakega treznega človeka le bolj humorističen utis.

Zgodovina slovenskega Orla je mlada. Komaj dobro poldrugo desetletje je minulo, odkar je dr. Šusteršič kot propagator in organizator dunajskega aristokratskega krščanskega socializma v Slovencih uvideval, da moči in vpliva sokolske organizacije, katero je smatral po pravici za največjo oviro svojim načrtom, v narodu ni mogoče udušiti. Vsled tega je ustvaril protiorganizacijo — v ukradeni sokolski srcaji in z istotako uprpano čepico hrvaškega Sokola. Varati je bilo treba narod, da je to tudi Sokol in tako je stalo že ob zibelki slovenskega Orla — nepoštenje. Češki Orel nosi modro srcajo, da ga vsak otrok mra ločiti od Sokola, socialistične češke telovadne organizacije so si osvojile zelene srcaje, čeprav jim je rdeča barva najbližja, slovenski Orel pa si je dal par dni pred svojim prvim večjim taborjem celo v »Uradnem listu« patentirati pred peknajstimi leti ugrabljeni sokolski krov! Ampak tudi naredba deželne vlade ne more sprati z orlovskega ščita tega črnega madeža. — Naravno in posebi umevno je tedaj, da je bilo in ostalo razmerje med sokolsko in orlovsko organizacijo z vsega spočetka tudi ne glede na vse druge fundamentalne razlike naravnost sovražno. Toda na sokolskem praporu je zapisana tudi plemenitost, noblesa in kadar zahteva to blagor domovine, tudi samozatajevanje do skrajnosti. In tako je že i. 1908 dovolil in dopustil Sokol, da je korakal zajedno z njim tudi s tujim perjem okrašeni Orel za pogrebom septembrskih žrtev. To je bil, kakor je zatrdel sedaj že pokojni prvi orlovski načelnik, dr. Lovro Pogačnik, njegov najlepši dan! Potem je prišla vojska in prvi ukrep deželne vlade je veljal ukinitju sokolske organizacije. Ne tudi orlovске, nad katero je držal svojo mogočno roko dr. Šusteršič. V deželnem dvorcu se je pod njegovim osebnim vodstvom organizovalo najostudnejše vohunstvo in denuncijantstvo in po zaslugi te organizacije bil je vsak upoklicani Sokol že a priori p. v. Prepogoste so bile prizožbe Sokolov, prihajajočih s fronte, da stoje čisto naravnost pod kontrolo posameznih orlovskih vojaških tovarišev. Nepozaben mi bo ostal prizor izpred ljubljanskega vo-

jaškega sodišča, ki se je odigral leta 1915. Pri tvrdki G. in L. v Ljubljani bila je uslužbena mlada Sokolica, ki se je bila zaljubila še pred vojsko (naj mi oprostite to indiskretnost!) o priliki neke sokolske prireditve v Novem mestu v srbskega Sokola iz Zagreba. Po izbruhu vojske je bila zanj v silnih skrbih in nekoč, ko je korakal mimo trgovine madžarski polk, je bolesto vzdihnila, da bi bilo manj škoda celega tega polka, kakor njenega srbskega fanta. Njene krščansko-socialno organizovane kolegije so jo ovadile in zoper njo pričevale. Po končani razpravi je vzklilni vojaški obtožitelj, koroški renegat dr. Domenig, da sedi na obtožni klopi žrtev pogubne sokolske ideje, dočim je javno pohvalil patrijotizem ovdajtelj. Pa sva stisnila zobe moja uboga junaška klijentinja in jaz, ko je bila proglašena obsodba na deset mesecev težke ječe . . . Nerad vzbujam take reminiscence, toda danes so žal potrebne za pravo razumevanje — blejskega incidenta.

Tako je prišlo leto 1917 in z njim majniška deklaracija. Tudi to pot so bile v prvi vrsti sokolske vrste, ki so, četudi še pod železno pestjo avstrijske uprave, gladile pot v narod do tačas še malo znanemu in še manj popularnemu dr. Korošcu; višek plemenitosti in noblese pa je pokazal Sokol, ko si je ob smrti dr. Krekovi izposloval s težkim trudom vladno dovoljenje, da je smel prvič v vojski zopet nastopiti v kroju ter se udeležiti pogreba soustanovitelja in naj-

večjega pokrovitelja Orla! Et meminsse juvat! — In potem je prišel prevrat. Sokol je že ob priliki manifestacijskega obhoda 27. oktobra postal tako rekoč bratsko roko Orlu, meneč in nadejaje se, da bodo odslej v osvobođeni Jugoslaviji tudi različna pota lahko vodila k istemu cilju. Zategadelj naj bi bilo pod toplim solncem mlade svobode pozabljeno in odpuščeno vse . . . Zlasti dokler te svobode niso še deležni vsi bratje, dokler je treba složnega in skupnega boja za njihovo osvobođenje.

Sokol ni našel razumevanja za tako postopanje. Za slabost se je smatralo njegovo plemenitost in danes je opsovan in oblajan bolj nego kdaj! Navzlic vzornemu in požrtvovalnemu propagandnemu delovanju na Koroškem in brez usmiljenja za junaško primorsko župo! Naj vrag vzame vse, samo nadvlade internacionalnega klerikalizma ne — to je danes zopet geslo ne rečem orlovске organizacije, pač pa onih, ki jo imajo v rokah in ki jo vnovič slepijo, da se bori za vero svojih očetov v nepoštenem boju zoper vzvišeno sokolsko idejo, kateri se ima narod v prvi vrsti zahvaliti, da je bil zrel za svobodo, ko sta prišla dan in ura. — Kdaj bo rodilo to verno slovensko ljudstvo tistega pravega Orla, ki mu bo za vedno izključal iz duše oni zlobojni duh Šusteršičev, danes zopet v ošabnem zmagovalstvu plavajoči nad slovensko pokrajino? Veni salvator!

Koroška glasovalna cona A in B.

Nesramna nemška družba je vzdignila glave in počela je izzivati. V nekaterih krajih se je spozabila tako daleč, da je začela pretepati sorodke slovenske narodnosti. V Kaplji pri Svetni vasi so pretepli nekdanji »Voksehrevci«, razbojniki, 6 domačinov na naravnost nečuten način. Ta sodrga si za trdo domišlja, da je antantna komisija na njih strani. To tudi že javno in zelo na glas pripovedujejo. Tak je prvi uspeh antantne komisije! Antantni komisiji se menda ne zdi vredno vzeti v obzir, našega resnega zatrevanja, da je cona A in B stara posest slovenske naroda od pamtveka in da so Nemci priseljenci, a nekateri drugi po njih pomemurjeni Slovenci. Antanti naši koroški Slovenci sploh niso Slovenci v pravem pomenu besede, ampak narod, ki sploh ne govori nobenega jezika, ampak le nekaj zmes, ki ni podobna nobenemu jeziku bodikaterega kulturnega

naroda. Gospodje člani interalirane komisije so sedli na litanice celovških divjakov, ki so sami koroško-slovenskega pokolenja; naročili so profesorja Francoza, ki popolnoma obvladuje slovenski jezik in ki sedaj potuje po Koroški in skuša ljudi, kakšen jezik govorijo. Vsa čast gosp. profesorju, ki obvladuje naš jezik. Ali plebičati pokaže dovolj jasno sveto, da je ta narod slovenski, ki vzlic nemški nasilnosti celih vekov ljubi svoj dom in svojo zemljo, do katere ima pravico, kakor ima tudi pravico do svobode, kakor vsak drug narod na svetu. Zelo čudno se nam zdi, da so se gospodje člani interalirane komisije spravili takoj ravno nam na vrat, ko je menda vendar spod predsednik te komisije javil v London, da mu naravnost inponira mde in red, ki vladata pod jugoslovensko upravo ravno v cona A! Zdi se mi, da so gospodje od interalirane komisije

Fran Govekar:

85

Sultanje.

(Dalle.)

Vnela se je živahna debata o županovem predlogu, Desselbrunner pa niti sedaj ni mogel biti resen, nego se je še vedno šalil.

»Poberimo vsa najlepša ljubljanska dekleta, naložimo deset barigela vina na vozove, pa se vsi odpeljimo k Francozom!« je dejal. »Iz Šiške vzemimo štiri najboljše harmonikarje in dva piskača s seboj, pa vam jamčim, da nas sprejmo Francozi z razprostrtimi rokami! Še nocoj bomo po bratovsko plesali z njimi, da se bo vse kadilo, pobratimo se pri čaši vina in Francozi in naša dekleta bodo zadovoljni ko še nikoli!«

Seveda ni bil sprejet Desselbrunnerjev predlog, pač pa so po brezkončnem prerekanju izvolili trojico poslancev. Med njimi je bil tudi Desselbrunner. Takoj so šli k Maliču, si naročili bržlico in brežanke ter čakali, da se vrnejo konjiki. Dolgo so čakali. Postajali so že nestrpni.

Tedaj so začuli na obširnem gostilniškem dvorišču, ki so se navadno zbirali na njem vozovi, kočije in grote okoličanskih voznikov in vozarjev, čudno petje. Glas je bil za moškega nenavadno visok in čist.

»Kofetulca!« je vzklilnil Desselbrunner, ki je stopil k oknu in ga odprl. »Kofetulca poje novo pesem!«

Na dvorišču je stal s košaro na roki čokljat, debeluhast možiček golega, zaripljenega obraza. Nagnil je glavo, ki so jo pokrivali skoraj do ramen segajoči gosti črni lasje, teatralsko vznak, se opiral na desno nogo, z levo pa je bil sam sebi takt. V rokah je držal čepico in kakor po strunah, je brenkal s prsti po njej. Pel je s čudovito visokim, skoro ženskim glasom, zavijal oči in se spakoval, izražajoč vsa različna občutja v svoji pesmi:

»Ano pesem čem zapeti,
pa ne vem, kako začeti,
od ane strašne vojske,
de še n'kol ni b'lo také.

Kranjski tehtant so t'ko dejali,
vse fantiče v žovt pobrali:
»Sej še ledik laži gre
ker nima doma žené.«

Sestrice so na placu stale,
od brato so slovo jemale,
mogle so »adilo« reč,
hitro pred Francozam steč.

Francoz ni ta prave vere,
je prišov s tujé dežele,
vsez ga bo ta božji strah,
lih koker veter ta prah.

N'coj sem vidu an oblač,
de že zdavni ni blu tak,
ta oblač nič druga na pomen'
ket vojské krvavi žar.

Jest se pa tega neč na bojim,
de le duše ne zgubim:
O Marija s pemske guäre,
teb' jest dušo izročim.«

Melodija pesmi je bila prirojena po narodni cerkveni popevki. Toda Kofetulca se je ni držal strogo, nego ji je pridaval v vsaki kitici nekaj drugega, svojega, veselo porednega. Iz tužnih, bolesti in srez polnih glasov je preskočil v hudomušno frazo, se ponižal v grobno temo in obup, a hipoma se je dvignil v junaški patos.

Imel je fantazijo, humor in mnogo čuvstva, in ker mu je glas zvenel zelo simpatično, so imeli Ljubljanci radi dobrovoljčka Kofetulca.

Po vsej Kranjski je romal, povsod preneval, nikjer beračil, a njegova košara ni bila nikdar prazna in v žepu je imel vselej nekaj soldov. Za vsako priliko je zložil novo pesem z novo melodijo ter zabaval z njo ljudi. Nabral pa je tudi po raznih krajih najrazličnejše popevke in jih s svojim originalnim petjem razširjal po vsej deželi. Bil je vedno dostojen in trezen, oblečen v staro, a snažno obleko, ki so mu jo podarjali dobrotniki.

»Hoj, Kofetulca, spet si zložil lepo pesem!« ga je pohvalil skozi okno Desselbrunner. »Pojd, da ti plačam polič vina!«

Desselbrunner je dobro vedel, da Kofetulca ne pokusi ne vina ne žganja, vendar ga je podražil. Kofetulca se je skrivil ponižno do tal, se skremžil, kakor bi že začutil na je-

ziku najkislejši jesih, in zacmevkal s skopljenskim glasom:

»Oh, gospod, naj ne zamerijo, ampak vina ne pijem!«

»Pesnik in pevec, ki ne pije vina? Ti sorta grda ti, kakšen mož pa si?« se je rogala tovarnar.

»Oh, gospod, če hočejo biti že toli dobri z mano,« je civilikal Kofetulca, »naj mi plačajo porcijonček belega kofetka!«

»Joj, ti baba v moških hlačah! Torej kofetka želi Kofetulca?« Dva porcijona ti plačam, ampak zapeti moraš še eno pesem. Toda novo! Tvoje stare sem že vse slišal. Ali znaš še katero?« je izpraševal Desselbrunner in potikšal srebrno petico, rožljaje v žepu z denarjem.

»Znam, gospod, znam. — Čisto novo, včeraj sem jo šele naredil in še nihče je ni slišal,« je čvkal pevec in poželjivo poslušal srebrno rožljanje.

»Torej zapoj jo in tukaj imaš petico!« Desselbrunner je vrgel denar na dvorišče. Kofetulca je planil nanj kakor kragulj na drobno piščo. S plamtečimi očmi in z vsem obrazom se smehljajoč je spravil petico za telovnik. Potem pa je sukal glavo v tilnik, stresel svojo črno grivo, se oprl na desno peto ter začel:

»Ibiana, Ibiana,
o kaj se godi?
Okol in okoli
armada leži.

Bojo nembete letele
spod Smarne goré,
se bojo jokale
ibianske gospé.

slabo podučeni po celovških informacijah, sosedu po dejstvu, da so takoj zahtevali otvoritev (ali odstranitev) demarkacijske črte, katero je ustvarila vendar sanitarna mirovna pogodba. Naše oblasti so dovolile pametnim Nemcem, ki nimajo v coni A pravice glasovanja, niti niso tu stalno naseljeni, prehod in bivanje v coni A. Takih oseb je še danes dovolj tu. Pa naj celovške oblasti dokažejo tako kulturnost! Torej demarkacijska črta med conama je v resnici že davno odprta za osebni promet. Če bi interelirana komisija zahtevala odstranjenje demarka-

cije črte, morda na željo gospodov iz Rima, da bi se s tem provzročilo klanje v obeh conah in bi gospodje iz Rima dobili povelje, da kakor Primorje in Istro zasedejo še obe koroški coni, se bomo kar »na licu mesta« pogovorili. — Že sama debata o tej črti je provzročila poboje, a odprava bi provzročila pravo mesarsko klanje! To je popolnoma nepotrebno, če se bo namesto s peto, delalo z možgani. Ponavljam, da je naše pošteno in pravično delovanje odprto vsem poklicnim faktorjem, nepoklicnim pa naše delovanje sploh ne more brigati.

Rožan.

Pismo iz Celovca.

Živio plebiscit! Sedaj imamo kar enkrat vsakega dovolj! Še belega kruha! Sladkorja pa je toliko, da ga še šest vagonov čaka, ko bo demarkacijska črta odprta. No, za sedaj ga menda še ne bo, ker se je ključ izgubil. Pa šalo na stran!

Lasje se nam davkoplačevalcem jezi, ko gledamo, kaj se dogaja. Po vsej Avstriji so pobrali moko, a sladkor so kupili, seveda na račun davkov, za ogromne milijone v svrhu, da s to robo sedaj agitirajo v coni B za Avstrijo. Tu bi morale poseči vmes reparacijske in interelirane komisije in reči: Ne delajte novega dolga, ker še starega ne boste mogli nikdar plačati! Na mestu bi bilo, da kdo reši ubogo ljudstvo ostale Avstrije, ki gineva in kopni od lakote in pomanjkanja, kakor sneg na pomladanskem solncu, a to vse za to, da morejo uganjati hudobije gotove osebe v Celovcu. Vsi vemo, da bodo to zimo poginili od lakote in mraza, če ostanejo pod Avstrijo. Valuta pada z vsakim dnem, a ž njo kredit, tako, da smo res že pravi berači, katerim se deli po Ameriki miloščino. »Katastrofa je tu!« vpilje vsak dan vse avstrijske nemške novine, a v Celovcu tega glasu ne slišijo, ker jim lebdijo pred očmi le grozno sovraštvo do Slovanstva. V svojem slepem sovraštvu do Jugoslovijce, ki še nikomur ni storila nič zalega, drve v prepad, a s seboj bi potegnili radi nas, ki nevarnost gledamo še z odprtimi očmi. Upamo, da naše

ljudstvo še v pravem času spregleda in pri glasovanju dokaže, da noče več dalje deliti gorja, ki vlada po vsej Avstriji. Vse resnejše nemške novine v Avstriji pišejo: »Wir sind schon rettungslos verloren, für Oesterreich gibt es keine Rettung mehr.« Le naši nemščurji tiče še v ogenj za to Avstrijo. Za kosček belega kruha in kilogram sladkorja naj prodamo našo zemljo, naše življenje? Fej! To je satanski maneuver na račun drugih, ki pa ostane brez uspeha, če v našem prebivalstvu cone B tli le še količaja razsodnosti, poštenja in ljubezni do samega sebe. Da se bližajo plebiscitu, čutimo z vsakim dnem bolj; borba bo ljuta. Upamo v našo zmago, v zmago pravičnika nad nasilnikom. Brezglavo tekanje sem in tja in pojanje za člani interelirane komisije je na dnevnem redu. Zdi se mi, kakor da smo v norišnici. Zaletavajo se v demark. črto kakor blazni in kakor bi bila demarkacijska črta kriva, da v Avstriji ni dela in zaslužka in da vladata tam splošno pomanjkanje in nered. Sedaj se je vendar našel hudomušnež, ki je po mestu raznesel vest, da se je izgubil ključ, vsled česar ne morejo odpreti demarkacijske črte.

Razmere, ki vladajo sedaj pri nas v Celovcu, bi ne privoščili niti Čulufarom, kam li našim bratom v coni A. Pa jim tolo pripravimo, naj čuvajo demarkacijsko črto, kakor zenico v očesu! Če bi ti norci prišli tja čez, bi bila norišnica za eno cono večja. Celovčan.

Mika U.

O ženski vzgoji.

(Dekliška nadaljevalna šola.)

(Dalje.)

Ostanimo torej pri materinstvu, ki ni nikakor omejen poklic žene, ki bi naj pravilno in široko pojmovan po svoji važnosti zavzemal odlično mesto pri dekliški vzgoji. Temeljito in skrbno naj bi se seznanile bodoče matere, t. j. vse mladenke s področnostmi tega poklica, od najprimitivnejše telesne higije do najgloblje moralne obveznosti in odgovornosti napram otroku. V aforizmi velikega misleca sem čitala: »Opozoriti je na dejstvo, da si toliko ljudi dovoli imeti otroke. V zoološkem vrtu poznam paznika, ki zna s tigri ravhati. Neki drugi se razume na ptice. Tudi ribojere je umetnost, ki ima svoje specialitete. — Otroke pa ima vsak.« — To velja seveda za oba spola. To pomeni za mater, da predvsem ne sme biti nevedna, lahkomiselna, plitva, komedna, nesamostojna, neoblegena goska, temveč mora združevati vse zmožnosti, vzgojiti otroka v vrednega člana slovenske družbe tudi v slučaju, da izgubi otrok očeta. Spoznanje te odgovornosti nakazuje potrebo po resnični, globlji in tudi praktični izobrazbi žene. Tu bi se uveljavljati predvsem princip samostojnosti in neodvisnosti.

Materinska vzgoja bi po pravici zasledovala naslednje vloge dekliških nadaljevalnih šol, ker v sebi družijo vse najvažnejše panoge, kakor:

1. etiko, moralo, psihologijo, higieno, — združene v enem učnem predmetu — vzgojeslovju;

2. materinščina (event. tudi drugi jeziki kot neobligatni) s potrebnimi ozirom na vzgojno slovstvo. Tej skupini bi se pridalo zemljepisje in zgodovina;

3. gospodinjstvo, — ki bi se mu pridelo računstvo in naravoslovje — z vsemi možnimi spretnostmi: kuhanje, pranje, likanje, šivanje perila in obleke, razna ročna dela. To zadnje bi bilo nasloniti na pouk v risanju ter združiti v eni stroki — estetsko-tehnični, kot 4. skupini, kjer bi prišle v poštev še druge panoge umetniške obrti; (tudi Čehi so v svojem smoteno in globoko zamišljenem načrtu šolske reforme sprejeli estetsko-tehnično stroko kot samostojno s posebnim učitelstvom).

4. petje, kot eminentno važen vzgojen faktor;

5. telovadba, ki se je doslej pri deklicah mnogo premalo gojila;

6. na kmetih bi se uvedel pouk v kmetijstvu tudi za deklice, prilagojen resničnim razmeram.

Kot vzgojni pripomočki bi služile:

1. skrbno izbrane knjižnice z najboljšimi deli domačih in tujih avtorjev ter z raznimi strokovnimi in drugimi važnimi časopisi;

2. poučni izleti in poseben pouk v prireditvah;

3. predavanja — (za gojenke in starše);

4. mladinske organizacije, ki naj tvorijo živo vez med šolo in življenjem, ki so praktične v samostojnem nastopanju in uveljavljanju v življenju.

To je res sicer samo teorija, ki jo loči dolga pot — nikakor pa ne nepremostljiv prepad — do uresničenja. Kdo brani nastopiti to pot, če jo je spoznal kot pravo? Le malodušnost in pomanj-

kanje volje in podjetnosti so resnične ovire. Četudi pomale, vendar se bo polagoma izpolnjevala velika praznota, ki ji v vsotji in izobrazbi žene, ki ji v resnici brani do cilja enakopravnosti.

Treba bi bilo le na še obstoječih šolah, ki so namenjene večjim deklicam, preurediti in izpopolniti v tem smislu poglobitve in naslanjanja na bistvo ženske individualnosti in na resnično praktično življenje.

V krajih, zlasti industrijskih, kjer še ni nikake nadaljevalne šole, bi se pričelo s posameznimi strokovnimi tečaji. Kajti v mestih in industrijskih krajih je za to mnogo nujnejša potreba kakor na kmetih, ker ne glede na to, da je treba splošnega napredka in izobrazbe tudi zadnji vasi, je v moralnem oziru mnogo večja nevarnost za mladi- no v teh krajih, če ni smoteno zaposlena in vzgajana, kakor tam, kjer je zdrav- no delavno življenje najboljše šola.

Uspehi, moralni in materialni, ki bi se tako dosegli, bi bili v vspehodu malodušnost in najtehtnejši argument proti nasprotnikom.

Treba pa je v to tudi resnično zmožnosti učitelje, ki bi poleg visoke splošne in pedagoške naobrazbe mo- strsko obvladale svojo stroko v teoriji in praksi.

Kakor si predstavljam tak dekliški zavod? — Najvažnejše in najlepše na njem bi bile delavnice, kjer bi telesno in duševno zdrave mladenke, vsaka po svoji nadarjenosti in zanimanju izvrševale svoje delo. Iz vrta do kuhinje, od pralnice in likalnice do modnih in umetniških atelijev, prideš celo — neverjetno — do oddelka za dojenčke.

Ne bilo bi to nikako igralecen, temveč resnično, praktično življenje. Kako važen socialen in gospodarski faktor bi bil tak dekliški zavod, idealno razvit v polnem obsegu! — Vzemimo kot primer delavnico za obleko! Koliko ljudi bi se na ta način lahko solidno, okusno in poceni oblekli! — Ali v kuhinjah! Tudi tu bi se jih na stotine zdravo in cen- no prehranilo. — Prav tako bi se raz- vilo delo v drugih strokah. O vsaki po- sebi bi se dalo mnogo govoriti. Vsaka taka delavnica bi služila lahko kot vzor- ec za sorodna podjetja po principu go- spodarske samopomoči in socializacije. — Tudi na deželi bi se slično razvila vsaj ena panoga, kakor nam daje lep vsaj čipkarstvo v Idriji.

Vse pa bi bilo predvsem samostoj- no, lepo delo inteligentne žene, ki bi s tem postala veljavnejši član človeške družbe.

Če bo kateri ta delokrog preskro- men, premajhen, da ne bi našla zado- ščenja svojim silam, ji bo temeljita izo- brazba, ki si jo je tako pridobila, solidna podlaga nadaljnjim študijem na višjih srednjih in visokih šolah.

Vsekakor pa se bo na tej poti raz- vivala žena v samoniklo, samostojno- ustvarjalno, neodvisno bitje, ter bo spoznala v tem svojo pravo vrednost in lepoto: ne več ptica v kletki, ne prive- sek, pa tudi ne — kopija moža, temveč njegova vredna vrstnica in tovarišica, cel — enakopraven človek.

Črtice iz naše poštne uprave.

Priobčene: M. Coln.

Privadili smo se zvišanih pošt- nih pristojbin, privadili se bomo polago- ma na naše poštneoprometne razmere, potihnile bodo sčasoma vse javne pri- tožbe ter več ali manj utemeljene kri- tike, ker bi itak bilo škoda vsake besede, da se ta državni zavod pod sedanjim režimom izdatno poboljša ter postane to, kar zahteva od njega občinstvo: sredstvo za povzdigo kulturnega in go- spodarskega življenja v naši državi, kakor je to povsed drugod.

Zvišanje pošt- nih pristojbin se je iz- vršilo brez posebnega stvarnega pre- udarka, finančno ministrstvo, ki je v tej zadevi imelo odločilno besedo in ki

pravzaprav razpolaga z dohodki pošt- nega monopola, računalo je pri tej ak- ciji s pribitkom približno 40 milijonov.

Da se je finančna uprava precej za- računala, spoznala bo po bilančnem sklepu, kajti dohodki se v zaželeni me- ri nikakor ne pomnožijo, promet gre v številni količini pošiljk nazaj, za do- bro tretjino je obrat manjši.

Usodepolna je bila napaka, da se naša poštna uprava pri določitvi pri- stojbin, vsaj pri pisemski pošti, ni ravnala po sosednih deželah. — Te ogrom- ne razlike med našimi in sosednimi ta- rifi ji utegnejo povzročiti občutno škodo. — Vzemimo primer pri tiskovinah:

Nedavno sem imel v rokah trgovsko okrožnico neke jugoslovanske trdnice, tiskano v Avstriji ter tam izročeno po- šti v razpošiljanje na naslovnike v Ju- goslaviji.

Tiskovna pristojbina avstrijske po- šte je sama ob sebi že nižja od naše, raz- enega tega pa še pride precejšnja valutna razlika v poštev.

V omenjenem slučaju, ki gotovo ni posamezen in tudi ne bo ostal, dvigne avstrijska pošta pristojbine, odpravi pošiljke brez posebnega dela v Jugo- slavijo in naša pošta mora brez vsake odškodnine te pošiljke razposlati in do- stavljati. Pri večjem številu se tako po- stopanje prav dobro izplača, trgovec si je vrhu tega prihranil celo še uvozno carino.

Popolnoma neupravičljivo je pov- šenje časopisnih pristojbin kar za štiri- kratno prejšnjo tako; to je čudno poj- movanje kulturnega pomena časopisja.

Začetkom tega leta dobila so časo- pisna podjetja v celi državi od poštne- ga ministrstva poziv, da predložijo po- trebne podatke za sestavo časopisnega seznama, ki naj bi služil za podlago no-

vega moderno prikojenega pravilnika za poštno-časopisno službo. Stvar je bi- la jako nujna, rok za pripravo omejen.

Seznam ter pravilnik še danes po- čivata nekje v ministerijskih pre- dalih.

O moderniziranju poštne-časopisne službe po času primernih nadeh pri nas ni duha ne sluha.

Na ureditev mednarodne časopisne službe v naši državi še misliti ni, če uprava niti blagovnega in denarnega prometa s sosednimi državami ne more otvoriti.

Kje leži vzrok teh naravnost sred- njeveških razmer? Poznavalci ustroj- stva našega poštnege zavoda namiga- vajo, da utegne ležati glavna krivda v nezmožnosti in brezbriznosti merodaj- nih krogov, kar bi bilo sicer jako žalostno, ali nam ostane vsaj upanje, da bi se dala ta ovira potem radikalne re- medure odpraviti.

Kako neki naj naša poštna uprava opravičuje to, da ne uvede nakazniške- ga prometa z inozemstvom, med tem ko za razne denarne zavode ne obstoje v tej službi nikake ovire!

Paketni promet bodo seveda v krat- kem prevzela zasebna podjetja, da se pošta reši tudi teh skrbí.

Pa tudi naši poštni upravi bi zaslu- žila enkrat zarja kulturnega napredka.

V okrilju ministrstva se kujejo no- vi pravilniki, ki bodo vsestransko do- vršeni umotvori prometne znanosti ter uspešno bo naša pošta tekmovala z mo- dernimi napravami na višini razvoja stoječih držav celega sveta.

Potomci naših otrok, če ti doživijo leta starostnih čakav, bodo morda de- ležni tudi dobrot domače poštne uprave, katere mi sedaj le iz tujine poznamo.

Politične vesti.

— Iz Borovlj. Borovlje so bile za Velikovec najhujša nemška trdnjava v coni A. Tako so si domišljali poslani pomembvalci, oziroma tako so trobili v svet. Ko so se pa po zasledenju preselili v svojo domovino, v Avstrijo, so dobile Borovlje popolnoma drugo lice. Življe- nje je postalo mirno in enakomerno. Sem in tja se oglasi kak zapeljavec, ki pa nikakor ne more prikriti, da je slo- venskega pokolenja, česar niti sam ne tají. Karakteristično pri teh ljudeh je, da so še tako naivni, da si domišlja- jo, če bo ta peščica z ono v Velikovec glasovala za Avstrijo, da bo cona A tu- di čisto gotovo pripadla Avstriji.

Ko sem taki osebi obrazložil, da o tem od- loči vse prebivalstvo cone A, a ne samo ono iz Velikovca in Borovlj, tedaj mi je odgovorila: Potem seveda cona A ne bo nikdar spadala pod Avstrijo, ker so v sedanjí coni A že poprej imeli Slo- venci vedno večino. S svojimi pristnimi slovenskimi imeni kakor Prkovič, Ov- čar, Sinkovec, Hambrož, Sodja itd, ki so jih jim Nemci tako popačili, da je groza, tvorijo ti ljudje pristni nemški cvet v Borovljah. Ponosni so na to, da smejo biti »deutschfreundlich gesinnt«.

V njih vkoreninjena je še ona original- na slovenska hlapčeva duša, ki ni za- dovoljna, če ne dela tlake tujemu na- rodu. Ti ljudje, ki jih je pa vedno manj, so rak-rana na našem telesu, ki se bo dala sčasom popolnoma ozdraviti. — S l a d k o r j e m i j h k u p u j e j o ! Borovljeljska tovarna je počela po nalogu celovških hlapčev kupovati svoje de- lavce s sladkorjem. Čujte in strmite! Ravnateljstvo te tovarne je nakupilo se- veda jugoslovanski sladkor po 58 kron kilogram in ga daje svojim delavcem po 15 k r o n k g, torej za 43 k ceneje, ka- kor je za ravnateljstvo plačalo. Opazili so nemškonačionalni vodje, internaci- onalne soc. dem. stranke, katero tvorí v glavnem delavstvo te tovarne, ki je po ogromni večini slovenskega pokole- nja, da se to delavstvo ne ogreva preveč za bankrotirano Avstrijo, kjer ni kruha in zaslužka niti za delavstvo tamkajšnje narodno soc. dem. stranke, kakor so se

sedaj prekrstili, pa so posegli po slad- kem sredstvu. Diferenco še plača nac- ionalni agitacijski odbor v Celovcu iz žepov današnjih konsumentov!

— »Klagenfurter Zeitung« se trudi in peha v potu svojega obraza za nedeljivo Koroško. Neki dr. Renker se je potrudil do »Befner Tagblatt« v Švici pa je tam raz- ložil, kar smo slišali že nebrojkrat, da geografija Koroške odklanja vsako deli- tve dežele. Ali Jugoslavijo mika spodnji del Koroške, to je predvsem ozračje in Borovljah, mineralogični zakladi pri Pil- berku in pa deželica, je rodovitna in kul- tivirana. Včasih so zmerjali »vindšarje« in jih smatrali za nekulturen privesek dežele, sedaj so pa pridni, kulturni in njihova de- želica je kultivirana. Tako torej. In ti pridni in delavni koroški Slovenci naj bi pripadli sedaj Nemški Avstriji! Tega pa ne bo, pravimo mi, ker Jugoslovani spadajo k Jugoslovanom, Nemci pa k Nemcem. Dr. Renker se laska Italijanom, češ, da so lepo poskrbeli z aprovizacijo na zasede- nem koroškem ozemlju, kmalu na to pa se zgraja nad Jugoslovani, ker so prinesli kruha na Koroško, češ, da to ni plemeniti in nepristransko. S tem koroškim doktor- jem, ki se pospenja do takega izvajanja, je težko pametno govoriti. Čudno pa ni, ako so koroški nemški voditelji že vsi zmeša- ni, ker se pehalo za krivično stvar pa ni- majo nobenega vzdržljivega argumenta. »Klagenfurter Zeitung« je ponatisnila Ren- kerjev članek, ki pa ne bo nič pomagal. Ves nemški trud je zaman. Bolje bi bilo, da bi gospodarsko delali kot pa boriš se proti Jugoslaviji, ki jim bo sosed ali do- bra ali nasprotna, kakor se bodo obnašali.

— Genova in Trst. Italijanski listi po- ročajo o ogromnih delih, ki se izvrše v pristanišču v Genovi. Tako se ima vse pristanišče razširiti, izpopolniti in urediti, da bo eno glavnih pristanišč ne le Evrope, marveč sveta. Do leta 1934. imajo biti vsa dela gotova; stala bodo pol milijarde. Pred volno že je rastla važnost Genova, po volni se jej obeta velika bodočnost. Tako se izpolnjuje to, kar je bil letos v marcu napovedal podravnatelj državni- železnice Crova, ko se je mudil v Genovi radi štrajka, da namreč vlada misli v glav-

Dr. Lovro Toman:

Pesem koroških Slovencev.

Kvlišku, bratje, duše mile,
S slovom, z d'janjem, vsi za dom!
Ključke nas slavne Vile
V kolo k bratom Slavjanom.

Da smo tudi mi Slovani,
Da slovensk' je Korotan,
Narod naš dokaze hrani,
Jezik naš in duh in stan.

Priča to nam zgodovina,
Priča krajinih sto imen,
Priča čutov nam milina,
Da slovanstva mi smo člen.

Priča to šumeča Drava,
Priča sto vod in rek,
Priča glava nam Triglavu,
Ki nas gleda vek na vek.

Priča cerkev Gospe svete,
Priča svetih sto hramov,
Pričajo vasi neštete
Priča starih sto gradov.

Priča to grad Ostrovice,
Priča vojvodski prestol,
Pričajo goré, gorice
Na melah okrog, okof.

Naj zato nas duh navdaja,
Samov duh in njega d'lanj!
Narod naš v zavesti vstaja
Iz preteklih, hudih sanj.

Ta pesem je tudi uglasbena po An- tonu Forsterju (za moški zbor, glet Alja- ževo »Slovensko pesmarico«, 1900, str. 92.)

Dr. Fr. G—i:

Tujci in naša opera.

V notici, omenjajoči umetnostne triumfe Talichove, sem čital v ne- kem našem dnevniku očitane Ljub- lijančanom, da niso prav umeli in ce- nili niti Schuberta, niti Mahlerja, niti Talicha. Ljublijančani imajo, žal, do- sti grehov na svoji vesti, ali to očita- nje je vendar krivično. Schubert je res kompetiral za glasbeno učiteljsko mesto v Ljubljani in je pri tej kompe- tenci propadel. Tega pa niso zakrivi- li Ljublijančani, saj oni niso oddajali služb, temveč nemška vlada. Sicer pa je bilo to Schubertu menda le na srečo. Mislimo si lahko, kako bi veseljak, kakršen je bil Schubert, kot tujec brez one sorodne družbe, s ka- tero je doživljal svoje znane »schu- bertijade«, v malomestni in filistars- ki Ljubljani zdihoval kakor Pegaz v jarmu! Morda bi mu bil pod omeje- nim razmerami hitro usahnil vir, ki je tako izredno bogato porajal pesen za pesnjo, skladbo za skladbo.

Istotako ne smemo kriviti Ljublijančanov zaradi Mahlerja. Bil je na nemškem gledališču kapel- nih operet, in nihče ni slutil, da se razvije v genijalnega dirigenta, iz- bornega opernega ravnatelja in v modernega skladatelja. Saj so več ali manj vsi veliki mojstri pričeli z najskromnejšimi sredstvi in razme- rami. In kaj naj bi Mahlerju nudila

takrat še mala Ljubljana? Šele Bu- dimpešta, Hamburg in Dunaj so po- spešili njegov razvitok. Slovenci, ki niti svojim rojakom niso mogli ustvarjati in ne morejo ustvariti niti danes ugodnega položaja za razvite- njihovih duševnih zmožnosti, zlasti na umetniškem, v prvi vrsti glasbe- nem polju — pač niso zakrivilci ničesar, ako tega tudi drugorodcem niso mogli storiti.

Pri Talichu so bile razmere že ugodnejše; tedaj smo bili že mnogo naprednejši tudi v umetnostnem, zlasti glasbenem oziru. Res, da mo- ramo obžalovati, da ni ostal pri nas, a le v našem interesu; v njegovem bi to najbrž ne bilo. Sicer pa je bil ka- pelnik Sloven. Filharmonije in oper- ni kapelnik v Ljubljani ter užival vel- ik ugled.

Pač pa mi je Josip Kremen go- voril prav iz srca, ko je našteval »tujce«, katerim bi morali biti hva- ležni za njih delovanje v čast in ko- rist naši narodni stvari na polju umetnosti. Gotovo se ogromna več- ina inteligentov (na veliko maso v teh stvareh se ne moremo ozirati niti pri nas niti drugod) zaveda tega in jim res priznava njih zasluge. Ako se najde kak posamezen zabavljač, tega pač ne smemo generalizirati. Pripomnil bi dalje, da o »tujcih« go- vorijo nasproti bratom in sestram drugih slovenskih rodov ne more noben narodno ali srčno izobražen Slovenec. Očitati jim, da so si iskali

in našli kruh med nami, je skrajno breztaktno, zlasti ako pomislimo, ka- ko težko priskujejo je bil večinoma tisti kruh. Sami smo tičali v beraš- tvu, in ako smo se z velikimi napori dvigali in dvignili iz bede, moramo biti hvaležni vsem onim »tujcem«, ki so nam pri tem pomagali.

Sedaj, ko smo v svobodnejši do- bi, ki obeta lažji razvitek na kulturnih in umetnostnih poljih, ko se bo- do tem nalogam lažje posvečali do- mačini, hranimo trajno hvaležnost onim, ki so delovali v neugodnejših časih. Malemu številu še živih poka- žimo to hvaležnost tudi v dejanju! In tu naj opozorim na moža, ki je vse svoje življenje posvetil slovenski umetnosti, ki nam je podal stotine najlepših slovenskih pesmi, stotine cerkvenih skladb, ki je skoro vso našo generacijo učil petja in glasbe — na Antona Foersterja. Ako kdo, zaslu- ži on, da smo mu hvaležni!

Bila bi pa tudi naša dolžnost, da se zaslužnemu slovenskemu sklada- telju Vikt. Parmlu poda prilika za primerno delovanje in da se mu v tem tudi nudimo v brezskrb- nah v jeseni življenja. Samo v besedah slaviti one, ki so slovenskemu narodu bili s svojim delovanjem na čast in korist — a puščati jih, da se boré z vsemi težavami življenja, da pod njimi morda celo omagalo — to ne sme biti več. Grešilo se je v tem oziru mnogo in se še greši. V de- ja-

nju naj se izkaže, da smo jih vredni in da smo jim hvaležni!

Naša opera mora postati res slovenska opera. Naravno je, da naj uprizarja vsa boljša in pomembnejša dela skladateljev raznih narodnosti in se prilagodi v svojem repertoariu drugim, priznanim odrom. Toda po- zabiti ne smemo, da je in bode v prvi vrsti slovenska in slovenska! Malo- številna so dela naših skladateljev, a niti teh ne uprizarja. Samo »Ksen- ja« živi na nje, a zakaj se ne oživijo tudi druga dela Parmova? Zakaj se ne uprizarj Foersterjev »Gorenjski slavček«? Velezaslužni naš Foer- ster (dasi rodem Čeh, nam velja pač po pravici za Slovenca) gotovo za- služi, da se to njegovo delo končno uprizarj, da se poda Slovincem pri- lika, da ga spoznajo. Tudi Vilharje- va »Jamska Ivanka« bi se zaradi svoje historične zanimivosti morala pojaviti sem in tja na našem odru. In kaj je z Gerbičevim »Kresom«? V drugi vrsti bomo Jugoslovani; ne le Zajčev »Zrinski« bi se moral oži- viti, temveč tudi »Smiljana« in Li- sinskega »Porin« ter druga hrvat- ska in srbska dela. Tudi ako bi eno ali drugo ne uspelo, se zaradi tega ne sme povsem zanemariti naša na- rodna dolžnost.

V tretji vrsti bomo Slovani! Čehi imajo mnogo krásnih del, ki bi uspevala pri nas, a ni bilo prilike, da jih spoznamo. Smetanov »Poljub« in »Dalibor« bi istotako kot njegova

nem na genovsko pristanišče in da bo šlo rila vse, kar mogoče za Genovo, pa naj odredena pristanišča še tako kriče. V Rimu se sedaj obiljubljajo »odrešenim« pristaniščem lepe čase, delajo pa se za Genovo, ki bo glavno pristanišče Italije. Druga domača italijanska pristanišča se zapostavljajo za Genovo in se jim pravi, da naj le počakajo, ko se oglašajo za po-pravo in nova dela, kaj pa še le »odrešena«! Polno praznih fraz in nakazil na pa-pirju brez izplačilne moči so že poslali iz Rima »odrešenim pristaniščnikom«, resne skrbi za ta pristanišča pa ni v Rimu in je ne bo nikdar. Znova treba pribiti, da jih Italija ne potrebuje, s svojimi pristanišči pa ima več nego dovolj posla. V glavnem je prizadet pri tem Trst. Italija ga hoče imeti ali že sedaj ravna z njim po mače-hovsko. Kako pa naj kopri Trst po mače-hi! Crova je rekel takrat v Genovi, da Trst vplje, kako bo vplil šele odslej, ko bo tako-rekoč vsa pomorska skrb italijanske vlade angažirana za Genovo! Delovanje ita-lijanske vlade na Jadranu je očitno napre-gno proti bodočnosti Trsta. »Trieste d'Italia« čaka pogin, Trst brez Italije pa si-lajna bodočnost.

— **Gibanje za bojkot italijanske tr-govine.** »Novo Dobro« v Splitu prinaša navdušen članek, v katerem pozdravlja gibanje za bojkot italijanske trgovine z našo državo. List pravi, da je to mo-žata reakcija na vsa italijanska žalje-nja in preganjanja. a bojkot, ki se bo sistematično izvajal, bo najboljši opo-mni italijanskim trgovcem, da izprevi-dijo, kam vodi nora politika, ki ji uga-njajo danes Italijani. Italijani si ne bo-djo nikdar utrlili poti v trgovskem in go-spodarskem poslovanju na Balkanu s pomočjo londonskega pakta.

— **Minister financ Kosta Stojanovič o našem položaju.** Beograd, 6. av-gusta. »Politika« prinaša pod naslo-vom: »K našemu bankrotu« ekspozice fi-nančnega ministra in pravi: Na večeraj-šnji seji demokratskega kluba je podal minister financ Kosta Stojanovič sliko o našem finančnem položaju in o naši trgovinski politiki. Povdarjal je, da je glavna krivda slabega poljed. uspeha nestalnost in neodločnost v naši izvozni politiki. Prepoved izvoza poljed. pridel-kov je napravila ogromno škodo ne sa-mo poljedelcem, marveč tudi državi sa-mi. Nečuvane razmere se zrcalijo naj-bolj v tem, da je izšla pred kratkim v »Službenem listu« naredba o prepovedi izvoza poljedelskih pridelkov zlasti ko-ruze, a iz objave ni bilo razvidno, kdo je to odredbo izdal, ali minister tr-go-vine ali minister financ. Ko je prišla ta zadeva v ministerialnem ekonom-sko - finančnem odboru na razgovor, se je kratkomo prešlo preko te stvari in se niti eno minuto ni razpravljalo o njej. Vseled takih in slinih naredb, o katerih se niti ne ve, od koga izvirajo, trpi naša znanost - trgovska politika in ni čuda, da naša valuta nima one vrednosti, ki ji gre ter da se z raznimi drugimi izdatki, za katere bi se s pa-motno izvozno politiko dobiло potrebno kritje, obremenjuje budget. Deficit, ki bo nastal iz take nespametne politike, bo katastrofalna in je edina pomoč, da se temeljito revidirajo nespametni sklepi, da preneha sabotaža izvoznega sistema s strani trgovskega ministrstva, da se uvede v vseh oziirih največja štedlj-ivost in dvigne produkcija maksimum. — »Politika« doetavlja, da je govor mi-nistra financ napravil na zboru, ki je bil največji vtis in da so poslanci soglasno odobrvali stališče, ki ga je zavzel mi-nister financ Kosta Stojanovič. — Vče-raj dopoldne je bil sprejet minister fi-nanc K. Stojanovič v daljši avdienci na dvoru.

— **Razvoj vladne krize.** Beo-grad, 6. avgusta. Danes dopoldne se je vršil v ministrskem predsedstvu se-stanek zastopnikov obeh velikih pa-rlamentarnih grup, na eni strani dr. Ve-nič in dr. Ninčič, na drugi strani pa Ljuba Davidovič in Svetozar Pribiče-vič. Konferenca je trajala do pol 12. Do definitivnega zaključka in do seeta-ve nove ministrske liste sicer še ni pri-

»Prodana nevesta« morala biti stal-na na repertoariu. Smetanova »Tal-nost« bi utegnila postati trajna pri-dobitev našega opernega repertoarja in čisto nič ne dvomim, da imajo Dvořak, Fibich, Neumann, Weiss, Ko-vačovič, Janaček in drugi opere, ki bi dosegle na našem odru resničen uspeh. In da bi Poljak ne imeli no-bene opere za nas? — Od Rusov bi poleg znanega nam Čaikovskega morali poznati še mnoge druge skla-datelje v njihovih delih, ki so nam doslej ostala povsem nedostopna ter vemo o njih le iz muzikalnih zgo-do-vin in knji.

Slednjič bodimo kosmopoliti. Zadnji čas se Nemcem odreka pri-stop na naš oder, a še mnogo so-vražnejšim Italijanom se radovoljno pripušča. To je napaka. Nemci so v muzikalni produkciji še vedno višji od Italijanov, in naš oder se abso-lutno ne more zabranjati niti kla-siku Mozatu niti velikanu Wagnerju (njegov »Večni mornar« kot najmanj nemštvo poudarjajoč, se pač lahko najprej uprizarji), niti veselemu Lo-tzingu niti naimodernejšim nemškimi skladateljem. Italijani in Francozi, ki prevladujejo tudi drugod, najdejo pri nas itak največ in najnavdušenih če-stilcev.

Vsekakor si ima začrtati opera vsako leto jasn program, katerega ima izvesti, ter je skrbeti za stalen repertoar. — ne za hipne uspehe in brezkončno izkoriščanje isti oper v nešteti ponovitvah.

šlo, vendar pa se je na sestanku kon-statiralo, da so premagane glavne tež-koče. V parlamentarnih krogih se upa, da bo še tekomi jutrišnjega dneva se-stavljen novi kabinet.

— **»Jugoslovanski Narod«.** Beo-grad, 6. avgusta. Včeraj je izšla tu prva številka »Jugoslovenskega Naro-da«, ki ga urejuje g. Gjorgije Jelenič. List stoji na stališču popolnega narod-nega edinstva vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev ter zahteva: »En narod v Edinstveni državi rabi en parlament in centralno ure-ditev države s samoupravo okroglij brez pokrajinskih vlad in oblasti«.

— **Razpoloženje za rešitev krize.** »Na-rodno delo« prinaša iz Beograda nastopne informacije o krizi: V dobro poučenih krogih se govori, da se na demokratski strani opazna neko popuščanje, ker je del demokratskih politikov proti temu, da se razbije koncentracija. Javnost zahteva, da se izvedejo volitve za konstituanto. Govori se, da bo na tem stališču prišlo do zbliza-nja tudi v agrarnem vprašanju. Demok-rati zahtevajo, da iz bodoče koncentracije izločijo dr. Ninčiča. V splošnem vlada optimistično razpoloženje in se misli, da bi do jutri opoldne moglo priti do reaktivacije starega kabineta. Po vsej priliki izostaneta iz nove vlade ministra Protić in Davidovič. Namesto Protića stopi v vlado dr. Laza Marković, namesto Davidoviča Drašković. Ako pride do sporazuma glede koncentracije, se bo takoj sestalo Narodno predstavi-ništvo, da nadaljuje svoje delo. Seje ne bodo prekinitve niti radi občinskih volitev v Srbiji. Imele bodo namen pospešiti raz-prave o volilnem redu, tako da bi že kon-cem oktobra prišlo do volitev za konstitu-anto. — »Ritje« poroča iz Beograda, da je minister za finance Stojanovič v svoji vče-rajšnji avdienci pri regentu razložil že posledice kabinetske krize in škodo, ki jo trpi država in narod vsled tega. Priporo-čal je, da regent uporabi svojo avtoriteto, da pride čim prej do sporazuma. Enako je minister Davidovič obvestil re-genta o sedanjem poteku razprav glede razvoja krize. Dr. Ninčič je v razgovoru z dr. Vesnićem posredoval glede rešitve agrarnega vprašanja. — »Novosti« priobči-jejo razgovor svojega dopisnika v Beogra-du z ministrom Davidovičem, kateri je pri tej priliki izjavil, da je radikalna stranka v vprašanju agrarne reforme pooustila, zlasti ker je pristala, da se bosanski begom ne izplača hak za to leto. Demokratska stran-ka v vprašanju agrarne reforme noče ni-česar več žrtvovati. Končno je minister omenil, da obstoji 70 odstot možnost za rešitev krize.

— **Kongres Svobodne Misli v Pragi.** Od 5. do 9. septembra t. l. se bo vršil v Pragi 18. svetovni kongres Svobodne Misli, ki bi se bil moral glasom sklepa praškega, bruseljskega, monakovskega in lisbonskega kongresa sestati l. 1915. V Pragi, da se tam proslavi 500letnica mučeniške smrti magistra Jana Husa, za svobode vesti. Kongres ima namen okrepiti mlado čehoslovansko republiko v njenem boju proti sosedni reakciji, proti intrigam klerikalizma in monar-hističnemu rovarjenju. Razpravljalo se bo o ločitvi cerkve od države, o uredit-vi razmerja do cerkva v sosednih novih državah, o mednarodni organizaciji svetovnih kulturnih delavcev, o nastopa-nju proti barbarstvu vojne in o pripo-moči do zmage pravice in svobode nad grobo vojaško silo. Tu se bodo seetali zastopniki osovobodnih malih narodov in se bo razmotiralo o možnosti po-vzdige morale v človeštvu. Referati se bodo podajali v raznih odsekih, ki bodo svoje sklepe prinesli pred plenum. Predloge je treba prijaviti pismeno in najkasneje do 1. septembra v franco-skem ali čehoslovanskem jeziku, sicer pa do 20. avgusta. Vse prijave, vprašanja in prošnje za informacije se pošiljajo na naslov »Sekretariat svetovnega kongre-sa Volné Myšlenky v Praze, palac Lu-cerna. Republika Československa.« Kongresna pristojbina znaša 20 čeških kron ali 20 frankov ali 4 dolarje. Legi-timacije se bodo izdajale 14 dni pred kongresom.

— **Madžarska nevarnost.** Madžari so divjali v vojni, divjali pa tudi še sedaj v svojih stisnjenih melah. Kar ne marajo se sprijazniti z mislijo, da je konec nasilnega madžarskega gospodstva v Evropi. Sedaj imajo armado, ki šteje 180.000 mož in de-luje ob mejah zlasti tam, kjer upajo, da bi se jim izplačalo prekoračiti meje in si znova osvojiti drugi novi državni odmer-ko zemljo. Po eni strani se Madžari laska-jo ententi in pripravljeni so iti na njen ukaz proti boljševiki Rusiji, po drugi strani pa nič nečejo slišati o melah, ki jih je določila mirovna konferenca. Madžarski vodilni možje so prepričani, da je sedanja sestava državnih sil v Evropi le prehodna in še madžarskega generalnega štaba Berzeviczy pravi javno, da tekem enega let se bo izpremenila ter da bodo Madžari mogli zopet zasedi Sedmograško, Slo-vaško in južno Madžarsko. O tem, da bi odstopili nemški Avstrijci določene zapadne kraje, se nič ne menijo. Tam imajo postav-ljene svoje vojaške oddelke in ako hoče nemškoavstrijska republika doživeti poraz, naj poseže po novih krajih. Tako se obna-šajo Madžari in ententa se nič ne postav-lja proti njim. Vedno očitnejše žele nazaj kralja Karla in sina prestolonaslednika Otona. Sedaj ustanavljajo še habzburške legije, da bi se vrgla dunajska vlada in vzpostavila monarhija. Budimpešta je po-prej strahovala Dunaj, sedaj ga hoče za-četi znova strahovati. Madžari divjajo ali to divjanje jim najbrže ne prinese Velike Madžarske, marveč bo čez leto dni Ber-zeviczy skoro gotovo mogel konstatirati, da se je za Madžarsko res vse izpreme-nilo pa ne v njen prid.

— **Gorostasni deficiiti in davki v nemški Avstrij.** Na Dunaju so imeli te dni velike demonstracije krščanskih socialcev, trgovcev, obrtnikov ter vseh obupanli volitev proti ogorčnim

davkom. »Arbeiter - Zeitung« kot glav-no glasilo vladajoče socialnodemokr-at-ske stranke roti avstrijske Nemce, naj bodo mirni. Vsaka država in vsako me-sto bodisi na strani zmagovalcev bodisi poražencev mora iz svojih državljanov in meščanov izprejeti zadnji sok, in obdačenje na Angleskem je n. pr. še mnogo hušje kakor v Avstriji. Dunaj-ski socialni demokratje dokazujejo dan na dan, da je nemška avstrijska dr-žava na robu propada in da če se hoče preprečiti polom, mora prenehati vsaka udobnost, vsako bogostvo ter morajo državljanji nositi najtežje žrtve. Avstrij-a ima nad 14 milijard, Dunaj nad pol-druugo milijardo deficita, zato si morata oba poiskati in najti novih virov. Kar povsod, se je pokazalo tudi na Dunaju, ko sta bivša strastna socialna demo-kratska in nič manj strastna krščansko-socialna stranka zamenjali svoji vlo-gi. Preje je bilo socialnim demokratom vse narobe kar so sklenili krščanski socialisti, zdaj pa grme krščanski so-cijalisti in proti davkom, ne vedo pa po-vedati, s čim se naj deficit pokrije. Hujskanje je nesramno, in »Arbeiter-Zeitung« že grozi, da je prav mogoče, da postane socialnim demokratom ne-sramna gonja preneuman ter da vrže vse skupaj v kot. Opozarjajo vedno na novo, naj dunajčani pomislijo, da zade-ne polom najtežje baš meščanske in imovite kroge, med tem ko delavci in uradniki nimajo ničesar izgubiti. Vzlic temu so krščansko socialni hujskači na svojih shodih sklenili resolucijo, ki grozi s strajkom davkoplačevalcev ter zahteva, da se takoj razpišejo nove vo-litve v dunajski občinski svet. Pri de-monstracijah po dunajskih cestah so se socialisti in klerikaleci pretepali s pe-stmi in palicami ter je bilo več ljudi ranjenih in aretiranih.

— **S kongresa druge tretje inter-nacionalne.** Na kongresu druge internaci-onalne v Zenevi je angleški delegat Schaw kot predsednik izjavil: »Kar se tiče Rusije, se vzdržujem vsake kritike in nočem od-ločevati, ali je za to državo diktatura pro-letariata resnično najprimernejša oblika za uresničenje socialističnih ciljev. Vse-kakor pa ugotavljam, da moram rusko metodo odločno odkloniti. Vendar se dru-ga internacionala ne sme smatrati za so-vražnico Rusije.« — Na kongresu tretje internacionalne v Moskvi je govoril Lenin, ki je izjavil: »Politika, ki se izogiba na-silstva in terorizma, je nevzdržna. Diktat-ura proletariata brez terorja in brez na-silstva proti najhujšim sovražnikom pro-letariatom in proti delavcem je nesmisel-na.« — Ti dve izjavi, drastično dokazuje-

ta, da zija med svetovnim proletariatom glede metod in taktike ogromen prepad.

— **Sanje naših komunistov.** »Izvestija«, glavno glasilo ruskih boljševikov, priob-čujejo članek bivšega trgovca s klobuki v Beogradu, Ilije Milkića, ki se udeležuje kot delegat jugoslovenske komunistične partije drugega kongresa tretje internaci-onalne v Moskvi in ki se podpisuje kot član izvršilnega odbora komunistične in-ternacionalne. V članku trdi med drugim, da predstavlja pri nas komunistična stran-ka veliko moč napram drugim meščanskim strankam, ki jim primanjkuje edinstva. Jugoslovanski komunisti so se med prvimi priglasi v vstop tretje internacionalne in si prisvojili celoten program komunizma: boj za diktaturo proletariata in za oblast sovjeta. Ta boj je zahteval dragocenih žrtv. Najboljši sodrugi umirajo v ječah. Vse to pa ni oviralo stranke, da se učvr-sti. Stranka ima 50.000 članov, strokovne organizacije, ki so prešle v komunistične roke, pa 150.000 članov. Te številke so v razmerju z 10-12 milijoni celokupnega prebivalstva zelo visoke. Stranka ima 15 časopisov, med njimi 3 dnevnik. Milkić končuje: Ni več daleč dan, ko bo revolu-cionarni plamen Rusije in Balkana spre-menil v prah gnilo Evropo.

— **Socializem v praksi.** »ECHO de Paris« priobči dohodke angleškega so-cijalističnega voditelja Thomasa, ki ima na leto 3600 funtov sterlingov plače z re-prezentacijsko doklado 2400 funtov sterlingov. V francoskih frankih je to 301.500 fran-kov. Kot poslanec dobiva letno še 27.000 frankov. List pravi, ne vemo, če bo Zveza narodov osrečila človeštvo, toda socia-listi kakor Albert Thomas se gotovo ne morejo pritoževati. Koliko je dobil kot mi-nister za municijo za časa svetovne vojne od velikih municijskih podjetij provizije, gotovo tudi »ECHO de Paris« ne ve.

— **Francoski uspeh v Siriji.** V fran-coskem senatu se je razpredla velika de-bata o francoski politiki v Siriji. Ministr-ski predsednik Millerand je poudarjal: Francija je vzdrževala v Siriji nad 100 bolnic, njenemu vplivu je pripisati, da je bilo leta 1913. v več nego 80 šolah 40.000 otrok, tam so francoski industrialci in fi-nančniki. Emir Feysal je intrigriral proti Franciji, Anglija pa je lojalno priznala, da pravica do Sirije pritiche edino Franciji. Dobil sem brzoljavo z uradnim poročilom o prihodu francoske vojske v Damask. Novi guverner se je predstavil generalu Goybetu. Vlada emira Feysala je preneha-la eksistirati, odredeno je splošno razoro-ženje in glavni krivci bodo postavljeni pred sodnijo. Emir Feysal je moral zapu-stiti Damask tekem 24 ur.

Iz sovjetske Rusije.

Jamstvo pravice ruskega delavca.

Marsillac, poseben poročevalec »Jo-urnal«, se je mudil v Rusiji. Delavske razmere v sovjetski Rusiji opisuje tako - le:

»Videl sem na svoje lastne oči de-lavca in žene, ubite s pestmi in kopiti pušk sovjetskih vojakov. Prigodilo se je to v Suharevski, v Moskvi in v Kaza-ni, kjer so bile deputacije žen, ki so šle s pritožbami k angleški delavski de-putaciji, zabodene z bajoneti. Delavce v Rusiji sploh ni svobodnih človek. Od 15. junija lanskega leta dalje so vsi de-lavci zapisani. Vsak ima listek, ki mu onemogočuje, da bi zamenjal svoje delo, ki mu je bilo usiljeno. Ta način je bil sprejet na kongresu komunistov v Mo-skvi v aprilu 1919. Ni ostal samo na pa-pirju. Sam predsednik osrednjega komi-teja sekijskih organizacij Abrahamovič, ki si daje sedaj rusko imea Losov-sky, in je dal tako legitimacijo z baha-vimi besedami: »To je naše proglšenje človeških pravic, jamstvo svobode ru-skega proletariata.« Delavce je tako navezan na svoje mesto in ne sme ga za-menja, pa tudi ne izbrati si kako drugo delo, ki bi mu bolj prišlo.

Kako je delavce plačan.

Komunisti so pričeli svojo blodnjo z ustanovitvijo mezd, jednotnih za vse de-lavce. To plačilo, nekolikokrat izpreme-njeno, znaša dandanašnji 4000 rubljev na mesec. Ali nikdo naj se ne čudi tej svoji, ki ne zadošča za življenje. Libra kruha, kupljena pod roko, stane 400 rubljev, libra sladkorja 3000 rubljev. Kdor more, si išče postranskega zasluž-ka. Inženir električne centrale v Moskvi je pravil, da ko je potreboval ljudi za prenašanje dreves, jim je moral plačati po 1000 rubljev na dan. Enotno plačilo pa ni držalo dolgo časa in tako ima se-daj mehaniki v petrolejski ortopedični bolnišnici 20.000 rubljev na mesec, pri-marni kirurški oddelka pa 6000. Ta-ka je komunistična enakost. Glede raz-deljevanja živil so bili sklenili na ome-njenem kongresu, da dokler bo Rusija trpela na pomanjkanju zalog, je popol-noma prav, da priden in vesele delavec dobi več nego slab delavec. Vsakdo pa razume, kaj pomeni v rokah absoluti-ističnih sovjetrov rardeljevanje živil. Pro-težiranci dobe več, drugi skoraj nič. Vse sistem enakosti je porušen, ostajajo le nasilna sredstva.

Delavce ni gospodar v tovarni.

Tovarne niso več v upravi delav-skih sovjetrov. To je bilo začetkom ko-munizma, ko se je v svrhu agitacije da-jela delavcem koncesija za koncesijo. Ljeden jih je počasi odpravil. Sovjetov ni več, na mesto njih je stopil šef, ki postopa po vojaško. Vse pravice ima in odgovoren je za vse. Ako je njegovo komunistično izpovedovanje le količ-kaj sumljivo, mu dodajo tri tovariše-kontrolorje. Putilovski zavode vodi en sam inženir, na strani pa ima dva boljševiška asistenta, ki gledata, kaj dela in ugrabata, kaj misli.

Koliko je komunistov.

Komunisti sami konstatirajo, da jih v Rusiji ni več nego 600.000. V tovar-nah torej. Ako bi bili enakomerno razdeljeni, jih ni nikjer več nego 10%. Ako jih je kje več, potem jih mora biti v drugih tovarnah manj, takrat je to-rej, da se vladna manjšina vzdržuje le s terorjem in da je 90% delavstva pod diktaturo, kakoršne še ni bilo na sve-tu. Komunizem je upadek svobode in delavski razred največ trpi pod njim.

Najprvo izjava za komunizem.

Vprašal sem, ali bi mogel biti pre-dstavljen Leninu. Odgovor me je raz-očaral. Uradno je sicer izdano dovolje-nje za to pod tem pogojem, da se naj-prvo izjavim za komunizem. Vprašal sem: povejte mi, kaj je boljševizem ali komunizem, ali pomenita ta dva izraza eno in isto? Ruski in francoski komu-nisti so mi hiteli pojasnjevati in po dolgih razlagah smo prišli do te-le definicije: Komunizem je odprava izsesa-vanja človeka po človeku, odvzete pro-dukcijskih in izmenjalnih sredstev v splošno imetje in končno produkcija in razdelitev med ljudsko splošnost. Boljševiki so bili odredili odpravo osebnega imetja. Ali to ni šlo. Zato so pro-glasili v dekretu: Imovina ostane osebi do konca njenega življenja. Po smrti vsakega se imovina izroči državi in ne kak drugi osebi. Kdor torej dela zase, mu to ne ostane, marveč dela za državo. Ali za tujo delati, se pa nikomur ne ljubi, pa tudi če se imenuje država; za-to pa se dela le malo. Zena in otroci ne dobe ničesar, čemu torej delati in skr-beti za lepo življensko situacijo? Dela se toliko, da bi baš zadoščalo za po-edina. Gospodarski nasledki komuni-ističnega nauka so v praksi strašni in Rusija jih občuti na svojem telesu; premalo produkcije, glad in pomanjka-nje vsega.

Volilna svoboda.

Sovjeti vrše strogo kontrolo nad splošnim življenjem. Sovjeti so mestni, okrajni, gubernijski, osrednji itd. Kon-trolorji iz teh sovjetrov so pravi boljše-viki. 600.000 jih je in ti s terorjem ob-vladajo 120 milijonov Rusov. O kaki svobodi ni govora. Bil sem v volilni dvorani. Predsedoval je komunist, ki je izpregovoriti takole: Dobil sem razne kandidatne listine. Najprej dam na gla-sovanje komunistično, ki je edino patri-otična. Kdor je proti, naj vzdigne ro-ko. Umevno, da se ni drznil nikdo tega storiti, ker je vedel, kaj ga čaka. V dvo-rani je bilo polno špijонов. Sprejeta je bila komunistična kandidatura soglas-no. Na shodu inženirskih sovjetrov so imeli komunisti ob istem času in v isti dvorani zborovanje članov tajne pre-iskovalne komisije in so naznanili čis-to mirno, da po shodu inženirjev bo ko-misija delovala in da je v dvorani na-vzoča. Posledica je bila ta, da se gla-sovalo z zavezanim vratom. Komunisti so dobili vse glasove. Tako je boljševiš-ka svoboda, vzor za Evropo.

Kako se obnašajo boljševiki na kmetih.

200 km od Nizjegje Novgoroda stoji kraj Pustir. Ljudstvo je bilo v nedeljo čisto oblečeno, pa bilo je videti siro-mašno. Star kmet je omenjal, da vsled pomanjkanja živil je treba sejati mno-go, kar pa preveč izžirava zemljo. Se-tev bi se morala menjati in žito sejati šele vsako tretje leto. Umetnih gnojil nimajo. Vlada, ki daje kmetom 17 liber kruha na mesec za osebo, bi hotela, da bi dajali na teden 2 libri masla na ose-bo. Prebivalstvu je bil usiljen sovjeto. Ker tam ni komunistov, morajo sedeti v 20 članskem sovetu kmetje, ki se me-nja vsake tri mesece, tako da so bili že vsi člani sovjeta. Ako kdo umrje, nje-gov del zemlje ne pripade preostalim otrokom ali sorodnikom, marveč razpo-laga z njim sovjeto. Negotovost imetja in zmede so na dnevnem redu. Agitacija boljševikov je prenehala. V mestih je dosti dela. Živine je bilo dosti, ali tu je moral komunizem dati svoje dovoljenje po individualnem imetju. Ni se dalo predpisati, koliko živine naj ima vsa-kdo, zato pa boljševiki sami zahtevajo kar največ mleka, masla in mesa. Tako razglašeno enakost imetja je torej za-del prelom s strani boljševikov samih v največjem delu naroda, to je v kmeč-tem ljudstvu.

Kaj so storili boljševiki s Putilovskimi zavodi.

Obiskal sem 20 ruskih tovarnov. Pred vsem povem, da je produkcija v njih padla za 50%, mestoma celo za 80%. Ne pa da bi bila skrajšana delo-va doba ali znižano delo. Vsi delavci, s katerimi sem govoril, so povedali od-krito, da sedaj jih izsesavajo na način, ki bi bil neznosen za evropskega delav-ca. V Putilovskih zavodih je bilo še v času vojne 35.000 delavcev. (To je pod-jetje kakor Creuzot na Francoskem ali Škoda v Plznju.) Sedaj je zaposlenih tam komaj 6000 delavcev, tako se mi je sporočilo boljševiško - oficijelno, mis-lim pa, da je število pretirano. Prva delavnica, katero so mi pokazali, je bi-la delavnica za lokomotive. Na prvi pogled se je zdelo delo normalno. Delavci so se kupili okoli strojev, koleso so se vrtela nad nami in kladivo je ogluševal-no vršilo svoje delo. Vse je bilo v pol-nem gibanju. Ko sem se pa približal, se je iluzija začela izgubljati. Delavci, ki so izmenjavali parne kotle, očitno ni-so znali svojega posla, koleso so se vr-tela, ali nosila niso niti najmanjšega kosa železa. Odkril sem pnevmatično kladivo: 15letni naraščaj je bil zapo-slen pri njem, spustili so kladivo na ve-lik kos pločevine, samo da je tolklo. Boljševiki so se prekosili Potemkina, ki je pričaroval carici Katarini v pri-merni razdalji gledališko sestavljen vasi na potovanju po Rusiji. V livarni so odličali železne kroge. Da se od-lice enega, se porabi največ četrto ure. Ali bil je že poldan, pa ni bil v nobe-nem modelu odliit niti en krog, ne v su-rovem stanu in ne izdelan. Zaoostal sem za spremstvom in govoril z delavcem, ki je znal iz tujine nemško. Povedal je, da delavnica ni delovala že dolgo radi raznih nedostatkov, danes pa je bilo delo začeto zgodaj zjutraj radi našega obiska. Revolte v zavodih sicer ni bilo, ali bili so odpori in mnogo delavcev je bilo odpeljanih v koncentracij. tabore. Hotel sem z delavcem razplesti pogo-vor zunaj tovarne, ali mož je prebledel in rekel: Vi hočete, da me ustrelje? Vi ne veste, koliko riskiram že tu, ko go-vorim z Vami. Angleški delegatje so do-bili dovoljenje, da smejo govoriti z de-lavci, ali vselej je bil navzoč sovjetski prevajalec. Potem se lahko presodi, kaj so delavci govorili in pa kdo ve, ka je prevajalec povedal Angležem! Dvorana s turbinami je bila pustna. Ni ga človeka, ki bi poznal avtoogeno varjenje kovine. Ta ogromna tovarna more izdelati pet ali šest reparatur na lokomotivah na mesec. Pa kako delo!

Kako se pri boljševikih je in stanuje.

Potovanje po Rusiji je znizano na najmanjši mero. Komunistični sistem pa je potovanje tako skomplikiral, da je skoro nemogoče, dobiti kako jed. Hotelov, restavracij, kavarn ni. Potnik mora iti v mesto do mestnega sovjeta, tam ga natančno zaslišijo in ko se je zadostno legitimiral, dobi listek za sta-novanje in vse polno dodatnih listkov, brez katerih pa se ne more ničesar do-biti. To je komplicirana procedura, prava potrata papirja. V velikih mestih sta največ po dva hotela za tujece, v Petrogradu »Internacional« in »Me-tropol«. Plačam na dan 200 rubljev. Pe-rilo je še precej čisto, v sobah pa polno sten in ščurkov. Hotel vodi ravnatelj, ki je istočasno vojaški poveljnik. Po-strežbo vrše sobarice, ki se imenujejo »tovarišice«. Napitnine se ne sme da-jati. Osem dni sem že tu, pa se je jedlini listek, to je v hotelu prvega razreda, še ni nič izpremenil. Ob 10. dopoldne malo čaja s koščkom črnega kruha, ob 3. polivka s proseno kašo, v njej plava malo krompirja, neolupljenega in pogo-stoma mrzlega, potem mala porcija ku-hanega prosa in malo čaja. Kruh ima obliko poprnika ali lecta, delajo ga v velikih komunističnih pekarnah, slabo je ukvašen, slabo izdelan, slama se do-bi v njem, pesek in še drugi zidovki. Dvomil sem, da bi bili vojaki zadovolj-ni s takim kruhom. Zgodilo se je, da mi je ponudil neki vojak kos lososa. Ko sem stopil do njega, so zdrenili časo-pisi s stola in pokazal se je izpod njih kos lepega belega kruha z gnatjo in sirom. Treba, da živimo, se je odrezal vojak odkritosrčno. Vidi se, da ek-sistira pod komunizmom tajna kupinja z živili.

Z gladom držijo ljudstvom na udi.

V Petrogradu so prebivalci razde-ljeni na tri razrede. (Komunistična ena-

Kost vseh ljudi! Prvi, takozvani buržoazci, dobi 150 gramov kruha, drugi, v katerem je večina, 200 gramov, tretji pa, to je delavstvo trdega dela, 300 gramov. Vojaki dobivajo še priklade, tako tudi nekateri drugi, na primer učenci, nosilci žene itd., vse po volji mestnega sovjeta. Kakor ta odredi, tako obvelja. Samovoljno ima tu široko polje, enakosti ni nikjer. V boljševizmu vlada samo beseda in gesla, praksa je slabša kakor v časih carizma ali taka je v »demokraciji državi«. Ako kdo le kaj pomrma ali pokaže nezadovoljnost, mu takoj odvzamejo živčno izkazenico.

»Rdeče Novine« o Petrogradu.

V vsem Petrogradu je v redu samo 2517 stanovani, 6719 stanovani potrebuje malih poprav, velikih pa 1427, popolnoma zaprti so smora 217 hiš. Nepregledani stanovanji je nebroj in sodi se, da med njimi premnogo nevarnih človeškemu zdravju. Poleg te pa še druga nevarnost, namreč fekalije se ne odvažajo in sicer je preračunljano, da je treba do danesnjega dne odpeljati 170 tisoč vozov fekalij. Tako so poročale »Rdeče Novine« 19. junija 1920. Kaka nevarnost je to za razširjenje nalezljivih bolezni!

Kongres Jugoslov. učiteljstva v Beogradu.

Ideja edinstva in združenja v enotno organizacijo vsega jugoslovanskega učiteljstva v kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev je prignala dne 17. in 18. in 19. julija okoli 5600 zavednih učiteljev in učiteljic v kraljevem Beogradu. Vsaka došla skupina učiteljstva je bila s priručnimi pozdravi sprejeta in vojaška godba je veselo svirala po beograjskih velikomestnih ulicah ter spremljala došle bojevnike in bojevnice učiteljskega stanu. Slovenskih učiteljev in učiteljic je bilo blizu 300. Ljubljana je poslala 50 odposlancev, med temi 10 s 1. m. deske ljudske šole, ki so se vsi popolnoma zavedali zgodovinskega trenutka — vstopa v skupno stanovsko organizacijo. Potek dogodkov, zborovanj in učiteljskega dela se je vršil nekako takole: Dne 17. julija ob 8. uri je bilo v saborski cerkvi svečano ekvencno opravilo za padle tovariše v svetovni vojni. Ob 9. uri je pričelo zborovanje delegacije v dvorani ljudske šole pri saborski cerkvi. Tu se je sestavil pripravljani odbor za končno izdelavo pravil združenja, oziroma v pretres predloženih načrtov pravil. Izbrani pripravljani odbor je odšel na delo, ostali delegati so se pa razšli po mestu. Ob 2. uri pop. se je sestanek delegacije nadaljeval in podala se je zborovalec elika pravil združenja. Beograjski načrt je bil absolutno centralističen, drugi je bil federalističen, slovenski pa je tvoril nekaj kompromisa med obema strankama. Odbor je prišel do prepričanja, da je najboljši slovenski načrt. Po tem načrtu je Beograd centrom, po posameznih pokrajinah so poverjenstva, katerim so podrejena okrajna učiteljska društva. V nedeljo, dne 18. julija, je bilo na kongresu slovensko proglašeno ujedinjenje jugoslovanskega učiteljstva v državo. Slovensko učiteljstvo zre lahko s ponosom na kongres. Disciplinirano in enotno je s svojim nastopom pokazalo drugom in družbam iz drugih delov države, kako je nastopati na kongresih pred očmi široke javnosti. Prišlo je na kongres z določnim programom in ponosno zre danes na svoj trud, saj je kongres sprejel ves njegov načrt združenja in ga postavil temeljem te nove organizacije. Delo »Zaveze« je na kongresu praznovalo svoje veliko znamenje. Kongresa so se vdeležili tudi ministri: Svetozar Pribičević, dr. Kukovec, Davidović, Drašković in Krizman. V svojem pozdravnem govoru je minister prosvete Svetozar Pribičević poudarjal med drugim tudi tole: »Narodna osnovna šola bo državna, državna tudi v vprašanju vzdrževanja. Prosta bodo vsakega varuštva. Rešena bodo vpliva strank, a tudi vmešavanja cerkve. Samo država imej odločilno besedo pri nalogi šolstva. Proč od dnevnih politike, šola bo izrazito nacionalna. Vzgoja bo enotna. Mladi naraščajo, na katerem sloni naša bodočnost, mora biti vzgojen v duhu edinstva. Država ne more trpeti nadvlade ene vere nad drugo, enega dela naroda nad drugim«.

Dne 17. julija zvečer je bila v beogradskem gledališču na čast gostom slavnostna predstava. Slovence so bili odkazani sedeži v prvih vrstah tik pred odrom. Po predstavi je bil prijateljski sestanek na vrtu hotela »Slavija«. V tiho noč je donela slovenska pesem in učiteljice v narodnih nošah, predmet občudovanja že v gledališču, so bile sprejete i tu z ovacijami. Navzoči so bili pri tem sestanku tudi ministri: Davidović, Pribičević, dr. Kukovec, Drašković, Marinković, Krizman in mnogi poslanci. Izgovorjenih je bilo zopet več lepih in navdušenih napitnic od strani ministrov in od strani učiteljstva. Izmed napitnic učiteljstva je imponirala posebno napitnica učiteljice Jožice Ahlikove iz St. Jurja ob Taboru.

Na dan kongresa, dne 18. julija, ob 9. uri zvečer je bil v »Kazini« banket za omejeno število povabljencev, med katerimi so zavzemali Slovenci odlično mesto. Banketa so se vdeležili ministri Pribičević, Krizman, dr. Kukovec in V. Janković ter podpredsednik narodnega predstavništva g. Ribar. Bilo je izgovorjenih zopet več navdušenih napitnic.

V ponedeljek, dne 19. julija popoldne, je bilo povabljen vse učiteljstvo v Topčider, kjer ga je mestna občina v topčiderskem parku pogostila z jančino, slonom, kruhom, pivom in vinom.

Vojaška godba je igrala in dobra volja je prevzela vse učiteljstvo in okoli niz se je vila vrsta učiteljev in učiteljic iz vseh delov Jugoslavije. Bili so to nepozabni trenutki. Regent Aleksander je pa med tem sprejel v vili na Topčiderskem brdu deputacije učiteljstva, ki je štela 36 zastopnikov in zastopnic učiteljstva iz vseh krajev naše domovine. Na zastopnike učiteljstva v Sloveniji je prišlo šest članov. Regent je podal vsakemu članu roko in se pogovarjal z njim o šolskih, društvenih in osebnih zadevah. S posebnim zanimanjem se je razgovarjal s slovenskimi članicami deputacije, ki so bile v narodni noši. Zanimal se je za »Zavezo«, vprašal predsednika Jelenca, koliko let že obstoji »Zaveza«, koliko ima članov in koliko let je že on predsednik. Nato se je z živim zanimanjem spomnil svojega obiska in bivanja v Sloveniji ter rekel: »Dnevi, ki sem jih preživel v Sloveniji, so bili en sam veliki praznik, ki mi ne pride nikdar iz spomina«. Po končani avdijenci je regentov pobočnik povabil člane deputacije na vrt, kjer so bile pripravljene mize. Služabniki so servirali in regent se je ves čas prijazno pogovarjal s člani deputacije, ki so veselih obrazov in z zadovoljstvom v srcu zapustili kraj, kjer biva ljudomili naš vladar.

Zvečer tega dne je bil v »Kazini« koncert mešanega, 32 članov broječega zbora ljubljanskega učiteljstva pod vodstvom učitelja - skladatelja Ferda Juvanca. Koncert je postal svojo prisotnostjo tudi regent Aleksander. Velika dvorana »Kazina« je bila nabito polna. Po tretji odpeti pesmi je vstopil regent Aleksander z ministrskim predsednikom Vesnićem, ministrom prosvete S. Pribičevićem in številnim spremstvom in ložo. Po burnem vzklikanju in pozdravu je zapel zbor »Bože pravde«.

Telefonska in brzolajna poročila.

ITALIJANSKA ZBORNICA.

LDU Rim, 5. avgusta. (DKU — Stefani) Zbornica bo jutri začela debato o zakonskem načrtu glede ratifikacije saintgermanske mirovne pogodbe. — Poročevalec komisije je predložil zbornici poročilo, kjer pozivlje zbornico, naj ratificira mirovno pogodbo, ker bi odlašanje ali celo odklonitev mirovne pogodbe še nadalje zavlačevala popolno priznanje upravičenosti italijanskih zahtev. Poročilo veli nadalje: Komisija ne veruje, da bi saintgermanska mirovna pogodba, ki je enaka versailleski, povzročala bodoča nasprotstva in bodoče vojne. Poročilo poudarja izredno dejstvo, da ta pogodba smatra države, ki so nastale na ozemlju bivše Avstro-Ogrske, kot pogodbenike in da se s temi državami popolnoma drugače postopa kot z Avstrijo, ravnotako kot da se ne bi v isti meri udeležile vojne, dočim se druge države, kakor n. pr. Črna gora, niti niso pripustile k mirovni konferenci. Poročilo naglašja, da mirovna pogodba še ne določa znatnega dela italijanskih meji. Potem poudarja nesoglasje med načeli, podkrepljenimi s svečanimi izjavami, ki naj bi tvorila podlago miru, in resničnostjo, ki se zrcali v določbah mirovne pogodbe. Pač pa ugotavlja poročilo z zadovoljstvom, da mirovna pogodba vsebuje člene glede zveze narodov in temeljne določbe o delavski zakonodaji. Poročevalec pravi potem, da komisija ni hotela proučiti pogodbe v vseh njenih podrobnostih, ker ve, da izpremenitev ni več mogoča. Upa pa, da bodo predložene opombe in svečano izražena mnenja zastopnikov naroda merodajna za vlado pri nadaljnjih odločitvah med zavezniki in premaganci, kar se tiče mirovne pogodbe. — Glede novih pokrajin, ki se bodo v kratkem anektirale, sta bili komisiji predloženi dve resoluciji. Ena pozivlje vlado, naj v teh deželah čimprej izvede volitve, da zamože legitimni zastopniki prebivalstva teh pokrajin sodelovati z vlado in tamonjso zakonodajo spraviti v soglasje z ono v kraljestvu. Druge resolucija zahteva amnestijo za to ozemlje, slično oni, ki se je razglasila v kraljestvu.

PROTI ČEHOSLOVAŠKI REPUBLIKI.

LDU Bratislava, 5. avgusta. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Na Slovaško vrše inozemski agitatorji sistematično agitacijo proti integriteti čehoslovaške republike. Tako vodi posebno agitacijsko pismo uradno madžarsko poslaništvo na Dunaju. Deluje se pod krinko komunizma. Te dni je bil aretiran komisar zunanega slovaškega urada Jan Vavrica, ki je priznal, da je bil najet od ministrskega tajnika Kabrowskega, da bi delal za ministrstvo za narodne manjšine in ministra Bleverja. Posredoval je med madžarsko in poljsko vlado v Tešinu. Sodeloval je pri madžarsko-poljskem vojaškem načrtu za poljsko - madžarsko ofenzivo preko prelaza Jahankova in ozemlja pri Lučencu. V Zakonah naj bi se ustanovila nova vlada za Slovaško. Ta načrt je bil izdelan pod nadzorstvom Daszynskega ter odobren v Parizu. Vavrica je bil po zaslišanju kročen

Med odmorom je pozval regent ves pevske zbor v stranski dvorani, kjer se je prijazno razgovarjal z vsakim članom pevskega zbora, ki je bil postrežen z raznimi okrepčili.

Viharno akklamirali je zapustil regent koncertno dvorano ter se ponovno zelo laaskavo izražal o proizvajanju pevkega zbora in solistinje Jelice Sadarjeve, učiteljice 1. m. deske ljudske šole. Rekel je, do bo vesel, ako jo bo v kratkem času zopet slišal.

Kritika beograjskih listov o koncertu je bila nad vse laaskava in ugodna. Slovensko učiteljstvo je doseglo v središču države trijumf, ker je dokazalo pred regentom in beograjskim občinstvom, da je slovenski učitelj kulturni delavec ne samo v besedi, temveč tudi v dejanju. S trijumfom slovenske narodne pesmi, z mogočnimi akordi naših himen in himne Adrije se je učiteljstvo razšlo in konec je bil beograjskih slavnostnih dni.

V torek, 20. julija, se je pričel razhod na vse strani. Slovenci in nekaj drugih učiteljev se je odpeljalo po Dunavi v Novi Sad, kjer je ljubljansko učiteljstvo priredilo drugi koncert z istim uspehom kakor v Beogradu. Obisk in potek koncerta je bil zopet nad vse veličasten. Oba koncerta naj bosta učitelju povodju Juvancu in njegovemu zboru v izpodbudo za nadaljno gojitev pevске umetnosti med učiteljstvom in narodom. Novosadska »Zastava« prinaša o koncertu kar najbolj laaskavo oceno.

Svojo koncertno turnejo po domovini je zaključil ljubljanski učiteljski pevski zbor s prav dobrim uspehom dne 24. julija v prijazni Mediki in po enajsturnem potovanju so se vrnili 25. julija zadnji beograjski kongresisti srečno v Ljubljano. Čast in slava vsem!

divizijskemu sodišču, ker je osumljen vohunstva in veleizdaje.

RUSIJA IN ANTANTA.

LDU London, 6. avgusta. (DKU Reuter) Kakor poročajo listi, je Kamenec sredi prejel Čičerinov odgovor na Lloyd Georgeovo noto in za danes dopolnje izročil ministrskemu predsedniku. V tej noti izjavljajo boljševiki, da jim je sedaj nemogoče ustaviti sovražnosti. Čim dosepejo poljski delegati s pooblastili v Minsk, se bodo začela pogajanja o premirju in o miru. Pripravljeni so zagotoviti Poljakom popolno neodvisnost in liberalno določene meje. Vstrajati pa morajo na separatnem miru s Poljsko. V odgovoru na noto z dne 27. julija izjavlja ruska vlada, da imata Kamenec in Krasin pooblastilo, podpisati mir z vsako ententno državo ali s Poljsko, odklanja pa prisotnost obrobni držav na mirovni konferenci in zahteva zaščito judov in komunistov na Poljskem. Angleški kabinet bo danes proučil rusko noto. Sodi se, da namerava angleška vlada zahtevati, naj ruski trgovinski delegati zapustijo Anglesko, »Daily Express« doznava, da je Lloyd George sporočil Kamenecu in Krasinu, da je odredil ponovno blokado. Po »Daily Herald« je severovzhodno brodovje dobilo povelje, naj odplove v Vzhodno morje.

LDU London, 6. avgusta. (Brezlično) Vlada se je večerj posvetovala o korakih, ki jih sporazum s Francijo namerava ukreniti v obrambo Poljske. Odpošljajo se velike množine vojne opreme. Mnogo francoskih dobrovoljcev gre na Poljsko. Topovi, letala in municija so že na potu. Zavezniki ne nameravajo pustiti podlage, ki tvori versaillesko mirovno pogodbo ter pogojev za mir med Rusijo in Poljsko ter drugimi obrobni državami.

LDU London, 6. avgusta. (Brezlično) Lloyd George je v včerajšnji seji spodnje zbornice podal zelo resno izjavo o sedanjem položaju. Naznanil je, da sta on in Bonar Law govorila s Kamenecem in Krasinom in jima izjavila, da mora upiranje Rusov, pogajati se o premirju in neprestano prodiranje sovjetskih čet na poljsko ozemlje zbuditi sum, da sovjetska vlada ni bila odkritosrčna, ko je izrazila željo po miru in izjavila, da bo spoštovala svobodo in neodvisnost Poljske. Takoišnje premirje s Poljsko s sprejemljivimi pogoji je edina pot, da se razblijni ta dvom. Ako se pa dvom utrdi, potem bo Lloyd George v ponedeljek v spodnji zbornici podal obširne izjave glede korakov, ki jih bo potreba ukreniti.

LDU Poznanj, 6. avgusta. (DKU Brezlično) Frontno poročilo z dne 5. t. m. navaja: Med Drohicznym in Brest Litovskom je bil vsled našega protinapada sovražnik vržen na desni breg Buga. Bol je bil zelo bešen. Vzhodno od Brodvia boj še vedno traja. Brodvi so našli pomembno izropano. Poljskemu odnoslaniku v Baranovičih je bilo sporočeno, da bi se ruska vlada zadovoljila, ako bi se novo pooblastilo, potrebno za sklep miru, sporočilo nenepredno brezličnim potom iz Varšave, na kar bi se brez odlašanja pričela mirovna pogajanja. Pismeno pooblastilo bi se naknadno poslalo s posebnimi selom.

Poljski odposlanec je kljub temu odpotoval nazaj v Varšavo.

RUSKO - POLJSKA POGAJANJA.

LDU London, 4. avgusta. (DKU Reuter) Krasin, Kamenec in drugi člani ruske sovjetske delegacije so bili danes pri Lloyd Georgeu. Lloyd George in Bonar Law sta delegacijo sprejela. Razgovor se je nanašal na boljševiško prodiranje proti Poljski, ki se nadaljuje kljub proglasitvi pogajanj za premirje. Reuterjev urad poroča nadalje, da se londonska konferenca ne bo vršila, ako bo sovjetska vlada vstrajala pri svoji zahtevi, da se naj na poljskim zastopnikom pooblastilo ne le samo za sklepanje premirja, temveč tudi za sklepanje miru.

LDU Dunaj, 5. avgusta. (DKU) Po vesteh listov iz Moravske Ostrove, poročajo tja iz Varšave, da je poljska vlada po zaslišanju poročila članov poljske delegacije za premirje načeloma sklenila, da je pripravljena sprejeti predlog sovjetske vlade za pričetek mirovnih pogajanj in odpustiti v to svrhu svojo delegacijo v Minsk, ako ugodu sovjetska vlada zahtevi po jamstvu za nemoteno brzojavno in telefonsko občevanje med poljsko mirovno delegacijo in poljsko vlado. Mirovna delegacija bo nemudoma odpotovala v Minsk, kakor hitro bo dospel na poljsko noto zadovoljiv odgovor.

BOLJŠEVIKI V GALICIJI.

LDU Moskva, 6. avgusta. (Brezlično) Začasni sovjeti, ki so jih boljševiki ustanovili v Galiciji in v zasebnem delu Poljske, so že začeli delovati. Veleposestniki, trgovci, tovarnarji, bankirji in vsi drugi poklici, pri katerih ni potrebno človeško delo, so se takoj razlastili. Ravno tako so se posamezniku odrekle vse vodne in rudniške pravice in priznale narodu. Od te razlastitve pa je izvzeta kmetijska lastnina. Galijski revolucionarni odbor je proglasil popolno neodvisnost Vzhodne Galicije in pozval Zapadno Galicijo, naj stopi z njimi v zvezo.

LDU London, 6. avgusta. (Brezlično) Dasi vlada še ni ničesar sklenila glede Poljske, se vendar poroča, da bo vojni ministerstvo v par dneh pozvalo pristojne in mobiliziralo mornarico.

LDU London, 6. avgusta. (Brezlično) Po poročilih iz Budimpešte, se pod francoskim vrhovnim poveljnistvom pripravljajo madžarsko-romunjska ofenziva, ki naj pomaza Poljsko z juga. Rumunski finančni minister je dospel v London.

OSIROMAŠENJE SREDNJE EVROPE.

LDU Berlin, 6. avgusta. (DKU) »Vorwärts« poroča, da je socialistični kongres sprejel soglasno nastopno resolucijo: »Z ozirom na gosposdarsko osiromašenje, kakor tudi na lakoto in trpljenje, ki vladajo tamkaj, zahtevamo nujno od vlad, ki pridejo v poštev, da ukrepejo potrebne odredbe v svrhu oživljenja industrije in nje pospeševanja v deželah, ki so bile prizadete od vojne. V nadaljnjem pogledu na potrebe Srednje Evrope v zadevi gnojil in krmil, zlasti oljčnih tropin, ki jih ima Anglija v veliki množini, zahteva kongres, naj ukrene angleška vlada potrebne odredbe, da se preskrbe izstradane dežele s temi produkti in tako dvigne poljedelska produkcija ter zmanjšajo nadaljnje nepotrebne izenbe človeških življenj zaradi nezadostne prehrane. Z ozirom na to, da je Amerika podarila Nemčiji 100.000 mlečnih krav s potrebnimi krmili in ker je njih transport zaradi pomanjkanja ladij onemogočen, zahteva kongres od angleške vlade olajšave za izvršitev teh transportov, ki so določeni za rešitev otrok, ki bodo v nasprotnem primeru v prihodnji zimi zaradi posledic pomrli«.

Za Koroško! Coeffična dneva dne 7. in 8. avgusta. Darujte coeffe!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. avgusta 1920.

— Vsem javnim nameščencem. Uveljavljanje službene pragmatike se vsled vladne krize vedno bolj zavlačuje in je člog tega vsled posebnega načrta člena glavne kontrole Miljutina Popovića za dogledno dobo ogroženo. Osrednja vlada noče ničesar slišati o 25odstotnem povišku vseh druginjskih in ne samo decemberskih doklad. Javne nameščence hoče vlada oronati pasivne volilne pravice, podražiti jim hoče premog in ponovno zvišati železniške tarife. Napram takemu postopanju hodo javni nameščenci na protestnem shodu, ki se vrši v torek, dne 10. avgusta ob 20. uri v veliki dvorani hotela Union, odločno nastopili in od

vlade na jasn način zahtevali svoje pravice. Dolžnost zadnjega javnega nameščenca, brez razlike političnega naziranja, bodi, da se shoda udeleži. Brez enodušnosti ni zmage! —

— Razpis služb. Pri oddelku ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani je razpisano mesto obrtno-zadružnega nadzornika, mesto koncipista in mesto računskega praktikanta. Natančnejši pogoji so razvidni iz službenega razpisa v Ur. listu št. 90.

— Za sorodnike padlih. Ministrstvo za promet je dovolilo začasno četrtinsko vožnjo po vseh železnicah onim ožjim sorodnikom leta 1914 do 1918 padlih vojakov, ki nameravajo posetiti njihove grobove, napraviti jim spomenike ali prenesti njih kosti v rojstni kraj. To ugodnost pa uživajo samo oni, ki dokažejo, da plačujejo manj kot 15 dinarjev neposrednega davka.

— V svrhu odmere hišne najmarine za leti 1921 in 1922 je podati do konca avgusta 1920 pri davčni administraciji v Ljubljani običajne napovedi najeminskega donosa, na kar se hišni posestniki v Ljubljani posebno opozarjajo.

— Tiskarskemu osebju so se povišale s 1. avgustom plače, in sicer kvalificiranemu osebju za 15 odstotkov in pomožnemu osebju za 10 odstotkov na dosedanje tedenske prejemke.

— Ne nemškutarite! V Ljubljani je očitno še vedno preveč nemškutarjev in nemškutaric, ki prav nesramno razkazujejo svojo zanikernost ljubli, nemško špraho. Prevrat nam je prinesel v Ljubljano tudi nekaj nemških dam z Dunaja in Gradca, katerih možje, dasiravno so jugoslovanski uradniki, se ne sramujejo, da njih soropce onečašajo čisti slovenski značaj naše Ljubljane. So pa tudi v našem mestu še visoki uradniki, katerih soproge se vzlic temu, da žive med nami že 10 do 20 let, še niso naučile vsaj toliko slovensčine, da bi se po prodajalnah in na promenadah mogle pogovarjati slovenski. Sramotno je za te gospode, da njihovi otroci izzivajo v javnih prostorih s svojo nemščino! Kaj takega bi Nemci ali Italijani prav nikjer ne trpeli. Tudi naše tolerance in potrpežljivosti mora biti v tem oziru konec in poskrbelo se bo, da se temu švabčarjenju postavijo meje. Znano nam je, da se naši akademiki po vzoru hrvatskih že pripravljajo, na kar opozarjamo. Potem naj se pa nikar ne pritožujejo dotičniki, ki bodo javno osramočeni, da v Ljubljani nismo kulturni! Kdor ne zna ali noče govoriti slovenski, naj se izseli v Avstrijo ali pa naj na javnih prostorih lepo molči, ter naj nikar več ne izživlja! Prizadetim gospodom uradnikom nujno priporočamo, naj na jesen za svoje milostljive granitno trdnj možganov ustanove praktičen tečaj, ki jim vbije v glavo vsaj najprimitivnejše pojme naše slovensčine. Slovenske dame pa naravnost pozivamo, naj v kakršnikoli družbi in pod nikakim pogojem nikdar ne popuste ter naj govore dosledno slovenski. Njihova popustljivost napram takozvanim starim ljubljankam ter mladim in starim nemškutaricam sega že predaleč. Zavedna Slovenka govori javno izključno le v slovensčini ali kakšni drugi slovanščini ter le izjemoma še v francoščini. Nikdar in pa pod nobenim pogojem pa ne nemški, ako nimamo opravka s pravim Nemcem, ki je doma onstran jugoslovanskih mej.

— Umrlje je v Ljubljani v času med 25. in 31. julijem 47 oseb, rodilo se je 19 otrok, mrtvorajeni so bili 3. Med umrlimi je 13 tujcev. Za osonicami so umrle 3, za grizo 11 oseb, vmes 1 tujec; za jetiko 3 osebe, vmes 2 tujca, za pljučnico 2 osebi. Obolelo je za grizo 51 oseb, vmes 6 tujcev in 13 vojakov, za tifusom 2 vojaka in za škrlatico 1 oseba.

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 25. do 31. julija 1920 dela 221 moških in 76 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 179 moških in 49 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 114. Promet od 1. januarja do 31. julija izkazuje 16.871 strank, in sicer 7103 delodajalce in 9768 delojemalce. Posredovanj se je izvršilo v tem času 4516. Dela iščejo: pisarniške moči, trgov. sodruidniki, sotrudnice, služkinje, vajenci, natararice, natararji, hlapi in poljedelci, ključavničarji, krojači, dninarji, peki, čevliarji td. — V delo se sprejmejo: gozdni delavci, mizarji, hlapi, poljedelski delavci, vajenci, pletarji, zidarji, tesarji, dninarji, služkinje, kuharice itd.

— Državna žrebčarna na Seli pri Ljubljani razpisuje in obavlja nastopne obojtanke licitacije zaradi nabave potrebnih količin kruha, mesa, ovs, sena, slame in drv za čas od 1. septembra 1920 do 31. avgusta 1921. — Natančnejše podatke glej »Uradni list« št. 90.

Grafenauerjevo šestdesetletnico pravi danes zvečer v Unionsko društvo »Gospodarski zvon«. Posl. Grafenauer je tip pravega koroškega narodnjaka, ki je skušal že trideset let sem vse bridkosti koroških buditeljev. Leta 1889, ko so Gregorja Einspielerja stali pred sodišče radi umora, ko so Josipa Lendovskega spravili tretjič v disciplinarno preiskavo, je bil Grafenauer vržen v ječo kot rusofil in preluknjali so vse zidove njegove hiše, »iskajoči shrambo za smodnik« pri »slovenskem vstašu«. Ves poznejši njegov križev pot, vsi njegovi triumi med koroškim narodom so preveč znani, da bi se o njih še dalje govorilo. Lahko rečemo, da je vsem Korošcem vzor bojnika za svobodo. — Radi tega hoče »Gospodarski zvon« slaviti njegovo šestdesetletnico s slavnostjo, pri kateri bo po slavnostnih govorih sviral vojaški orkester in bo sodeloval kvartet Kozina in drugi pevski zbori. Vsi prijatelji Korošcev dobrodošli!

— **Mestna zastavljavnica** ima to-mesečno dražbo decembra 1919 zastavljenih predmetov 12. avgusta popoldne.

— **Veselo zanimanje za naš Koroš** je vzbudilo v vseh krajih in slojih Slovenije in cele države. Nastalo je plemenito tekmovanje, kdo bo več pripomogel k naši skupni častni zmagi. Kdor ne more drugače sodelovati, hoče vsaj gumno podpirati naše težko delo. Narodni svet ne potrebuje denarja za nemoralno podkupovanje, ker se hoče za pošteno in pravično stvar boriti tudi s poštenimi in pravičnimi sredstvi. Razumljivo pa je, da mu je tudi gmutna pomoč dobrodošla, ker mora pobirati obilni denarni prispevki. Saj je samo celovški »Kärntner Taxblatt« v eni sami svoji številki z dne 15. junija 1920 izkazal 224.000 K privatnih doneskov. Narodnemu svetu za Koroško pa bi bilo silno neljubno, ako bi se pripetil kak slučaj zlorabe javnega zanimanja in radodarnosti, ter bi se darovi, katere hoče doprinesiti slovenska požrtvovalnost, uporabili drugače, kakor je njih namen. Zato opozarjamo, da so upravičeni za nabiranje denarnih prispevkov samo Koroški odbori oziroma njihovih pooblaščenih. Le tam, kjer teh ni, so prevzele to nalogo podružnice Jugoslovenske maticе. Gospodarske-mu Zvonu v Ljubljani pa pripada sporazumno z Narodnim svetom kot delokrog Ljubljana in okolica ter vsi kraji naše države izven Slovenije. Vsi prispevki naj se pošiljajo na naslov: Narodni svet za Koroško v Velikovecu. Pripominjamo, da pripade ves prebitek po plebiscitu Jugoslovenski matici.

— **Iz Metlike** se nam poroča: Silen orkan, kakršnega nihče tukajšnjih najstarejših prebivalcev ne pomeni, je razsajal v Metliki in okolici pod večer 4. avgusta nekako tri ure v daljini in uro v širini. Prihajal je od severo - vzhoda od Gorjancev s takšnim viharjem, razkrivajoč na svojem pohodu kovinske strehe in uničujoč vse, kar mu je bilo na poti. Metal je opeko raz strehe, otresal sadje, ruval drevesa in podiral kozo-lice. Spremljal je vihar močan naliv, med njim prevladujoča gosa, kakor lesnik de-bela toča. Oklestila je turško, ajdo, trse in druge sadeže. Na metliški Veselici, kjer je kazalo grozdič tako lepo, kakor že dolgo je, je uničila vse trse, ki bo naslednje preobilni udarce čutilo še drugo leto. Ako je na polju kje še kaj za pridelek sposobnega ostalo, obvaroval je dež, padajoč med točo. — Na Suhorju je vodni naval pridrivil, se kar nenadoma po strmem bregu ob strugi nekega hudournika, zagrabil dva dečka, ki sta iskala zavetja in ju odnesel po strugi dalje. Mož, hoteč ju rešiti, bi se bil sam kmalu ponesrečil. V Draščičih je udarila strela v hišo, ki je z gospodarskim poslop-jem vred pogorela. Zaključil je po enour-nem razsajanju vihar svoj peklenski posel s tem, da je v Žakanu na Hrvaškem izru-val še močan hrast ter v padcu ubil dva vola in razrušil gospodarski voz. Škoda, ki jo je napravila ta izredno huda ura, je večja, kakor se je pričelom mislilo. Vseka-ko so prebivalci krajev, kjer je preplavila polja voda iz utrgane oblake, jako ob-čutno prizadeti. Uničena so polja in vino-gradi popolnoma ali deloma po Suhorju, v Bački, Trnovcu, Bušini vasi, Radoviču, v Slamni vasi, Vidovčih, Soržakah, Svir-kovem vrhu, Roseincih, Lokvici, Božjako-vem in v metliški občini. Ves ta grozni pri-zor je trajal več kot uro. Toča je opravila svoj posel v pol ure; dež, vihar in strela pa so za to rabili že več časa. Radoviča-nom in Slamničanom je letos že tretjič toča pobila. Ves njih letošnji trud je bil zastonj.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je daroval povodom smrti svojega blagopokojnega očeta g. Iv. Boniča gospod I. Bonač, tovarnar v Ljubljani, znesek 1000 K. Srčna hvala!

— **Poročilo** se je danes v župni cerkvi na Viču Janez Zorec, urad-nik dež. vlade z gđ. Olga Jančarje-vo. Bilo srečno!

— **Promocija**. Dne 20. julija sta promovirala za magistra farmacie na zagrebškem vseučilišču gg. Ciril Mauer in Miro Rožman.

— **Koncert pri Lozariju, Sv. Jakoba** trg, bo v nedeljo dne 8. avgusta 1920. Vstopnina prostá. Za solidno in točno rostrežbo skrb in se priporoča Justo Poženel.

— **Knjigotržnica** Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg se nahaja odeslej na Mi-klošičevi cesti št. 16 in se odpre na to-čak 10. avgusta.

Danes vsi na sokolski dan na Bled

Dijaške zadruga jeonosti.

Različna politična naziranja, mno-govrstni nazori o redu in preureditvi obstoječega, se grizejo danes v našem javnem življenju tako, da si pridobiva-mo le mukoma z velikansko potra-to ljudske energije in z ogromnimi gmo-tnimi izgubami prostora v napredovanju. Nesolidno delo, ki slepi oko le s tre-notnim efektom in stremi le za hitrim nestalnim dobičkom, je vse preveč pro-nicalo obče delovanje.

Zažaja tako opazovalca, da bi z mnogo večjim številom temeljito stro-kovno naobraženih v svojih nazorih bolj tolerantnih in pošteno marljivih duševnih kakor telesnih delavcev iz-polnil vrste onih, ki se danes pečajo z zares pozitivnim delom.

Tako je tudi visokošolsko dijaštvo iz slovenskih pokrajin, ki je v težki bedi gradilo na svojih študijah tekot preteklega šolskega leta v Pragi. Pri-bramu in Brnu, z boleščjo gledalo ce-pitev danes tako dragocenih delavnih sil. Krutost usode se sme imenovati dej-stvo, da je trpelo največje pomanjkanje ravno to dijaštvo, ki se ni razkrajalo in odtujevalo z netolerantnimi frazarskimi naziranj, ampak zares v ogromni ve-čini stremilo si nabrati temeljite stro-kovne izobrazbe in kolikor mogoče hit-ro z drakonimi študijem stopiti v krog onih delavcev, ki s svojim po-zitivnim podrobnim delom družijo šte-vilno razkrojene vrednote v domovini. Skrajno pomanjkanje v tako dragih inozemskih razmerah in pa želja po rednem študiju sta bila omenjenmu dijaštvu povod, da si je ustanovilo brez-ozira na politično prepričanje in stro-kovno pripadnost strogo gospodarski družbi, in jima naložilo skrb zbirati denarna sredstva in jih razdeljevati med potrebne in zmogne.

Po tridnapolnih toča uspešnih štu-dijah se je vrnilo dijaštvo iz Prage, Pribrama in Brna domov. Potrebno bi bilo oddiha in počitka, ali za prihod-nost ga tare in mu nalaga, da se po imenovanih svojih družinskih obrača do občinstva s prošnjo za gmutno pomoč. Z bloki, nabiralnimi polmi in različ-nimi prireditvami po mestih in po de-želi se bode obračalo na občinstvo. Pod-pisana odbora prosita, da se ne zavrača teh upajmo dovolj utemeljenih prošnji.

V Ljubljani, 6. avgusta 1920.
Za odbor:
Slov. dij. zadruga v Pragi
Srečko Petrovič,
cand. ing., t. č. predsednik.
Slov. dij. zadruga v z. Brnu
Janez Vidic,
cand. ing., t. č. predsednik

Sokolstvo.

— **Na planirju** se vrši v nedeljo, dne 8. avgusta župni zlet Sokolske župe Ljubljana I. Prostor leži na Kodeljevem svetu vis-a-vis cerkve v Štepanji vasi (Božji grob) in gostilne Ivana Bričija. Dohodi so: pod Golovcem skozi Štepanjo vas, mimo šentpetrškega mostu ob Ljubljani po ce-sti na Kodeljevo mimo vojaškega skladišča in s tramvajem do garnizijske bolnice in od tod čez novi most v Mostah naravnost na telovadišče. — Za okrepila vseh vrst izborna preskrbljeno. Sedeži na tri-bunah. Kozarci in steklenice se dobe v posebnem paviljonu pri zastavnih. Ker pa je količina razpoložljivih kozarcev pre-mala, prosimo slavno občinstvo, da jih po možnosti prinese seboj.

— **Sokolska župa Ljubljana I.** na župnem zletu, ki se vrši dne 8. avgusta v Štepanji vasi na Planirju, se izvajajo prvič na prostem na javni telovadbi simboličnoritmične vaje br. Staneta Vidmarja na simfonično skladbo brata prof. Janka Ravnika. Vaje, izvajane od članov in članice, predstavljajo sliko na-šega suženjstva, izbruh svetovne vojne, trpljenje našega naroda med vojno pod krutim avstrij. jarmom, junaške bor-be bratov Srbov, dobo prerojenja, našo nevpogljivo voljo, hrepenenje in koneč-ni osvoboditev in našo radost nad našim ujedinjenjem. Vaje so se izvajale letos v Pragi in so dosegle fenomenalen uspeh. Natančneje pojasniti vaje letak, ki se dobi pri vstopu na telovadišče.

Ljubljanska sokolska župa se udeleži korporativno VI. zleta župe Ljubljana I. v Štepanjo vas dne 8. avgusta 1920. Bratska društva pozivljamo, da se udeležijo zleta v kar največjem številu. Zbirališče ob 13. (1. popoldne) na vrtu Nar. doma. — Predsedstvo.

— **Ljubljanska sokolska župa.** V nedeljo, dne 1. avgusta t. l. je priredi-la ljubljanska sokolska župa, kakor naznanjeno, svoj zlet v Ljubljani. Ves dan je bil posvečen zgolj telovadbi, ki se je vršila na ograjenem prostoru športnega kluba »Ilirijec«, nasproti držav-nemu kolodvoru. Ob 9. uri zjutraj so se pričele preizkušnje zapolnjenih nastop ob precejšnji vdeležbi občinstva in so trajale do pol 1. ure pop. — do-kljer je bil ves vzpored predelan in so se malenkostne hibe v skupnem izva-žanju vaj z drugimi društvi, odstranile. Po končanih preizkušnjah so se društva razšla k obedu. Nebo ni obetalo nič dobrega: kmalu popoldne je prišlo deževati. Sokolov pa to ni oviralo, zbrali so se ob določenih uri, ob 4. pop. pred Narodnim domom, odkoder so od-korakali v izprevedu s sokolsko konji-co in godbo na čelu na telovadišče. So-kolska župa I. je bila sestavljena z le-

pem številu. Drugo občinstvo se ni do-sti zbalo slabega vremena, zakaj bilo ga je nad 4000. Kakor po največkrat so pa strahopetci tudi tokrat imeli »smo-lo«, ker so od telovadbe, kakršne z le-pa ni videti, zaradi slabega vremena izostali: dež je namreč prenehal pri prvi telovadni točki in se je ves spor-ed krasno izvršil. Vrhovno vodstvo telovadbe je bilo v rokah župnega načelnika br. dr. V. Murnika. Kot prvo točko je izvajalo 87 članov 5 sestav prostih vaj Sokolskega Saveza SHS, kot drugo 140 dečkov 4 sestave prostih vaj So-kolskega Saveza SHS, kot tretjo 91 di-klice proste vaje za zlet v Prago 1920, kot četrto so nastopile vrste župnih društev na orodju, kot peto točko je iz-vajalo 98 članic proste vaje za zlet v Pragi 1920, kot šesto 67 moškega na-rasčaja skupinske proste vaje s pali-čami, kot sedmo 65 gojenk proste vaje za vsesokolski zlet v Pragi 1920; na-dalje je nastopila vrsta izbranih telovadcev Sokola v Ljubljani na krogih, 8 telovadcev in 8 telovadke je nastopilo pri telovadnih plesih, 16 izbranih telovadcev je izvajalo francoski boks in La Marseillaise in za zaključek je na-stopilo 64 telovadcev v 4 karejih So-kola v Ljubljani, Šiški in na Vrhniki s krasno simbolično in telovadno skladbo »Naprej«. Vse vaje so bile izvajane s spremljevanjem godbe dravske divizije pod spretnim vodstvom kapelnika g. dr. Čerina. Podrobneje se spuščati v po-samezne telovadne točke bi bilo odveč, ako to najlažje ocenimo sledeče: Naše Sokolstvo vidimo povsod prav dobro nastopati, toda ta telovadba je bila ne-kaj posebnega. Bila je po vzporedno ja-ko bogata, stoječa na nivoju visoke in vsestranske telesne vzgoje. Uglajenost v izvajanju skupnih prostih vaj vseh oddelkov in sicer moških kakor ženskih je bila najboljša, izvežbanost na orodjih vsestranska in najvišja. Posebne toč-ke, kakor »Naprej!« »Marseillaise« in telovadni plesi pa so nudile še pose-ben užitek v lepih sestavah dovršeno izvedenih gibov in kretanj, odgovar-jajočih idejnimi skladbami. Zahvala za tako dobro uspešno telovadbo gre vsem telovadcem in telovadkam, predvsem pa bratu župnemu načelniku dr. V. Mur-niku, kakor tudi vsem vadiтелям in vadiateljicam! Občinstvo takega dela ni moglo dovolj prehaliti. Zapustilo je telovadišče v prijetni zavesti, da je So-kolstvo važen faktor v narodnem in kulturnem oziru tudi v svobodni Jugo-slaviji. Zvečer je bil prirejen v telovad-nici Narodnega doma zabaven večer, ki je tudi pod vtiskom dobro vspelega zleta Ljubljanske sokolske župe bil ja-ko dobro obiskan in bil v resnici za-baven!

V nedeljo vsi v Štepanjo vas! Društvene vesti in prireditve.

Veliki ljudski tabor za severno me-je se vrši v nedeljo, dne 8. avgusta v Gornji Radgoni. Prireditja za društvi »Narodna Obrana« in podružnica »Jugoslov. Matice«. Pričakovati je velike udeležbe iz Prek-murja in Murskega polja. Sprejelo se bo več važnih resolucij glede obmejnih vprašanj. Slovensko javnost opozarjamo na ta tabor.

Poštni uradniki in uradnice posavskih poštних uradov prirede v nedeljo, dne 8. avgusta ob 15. uri v hotelu Triglav v Se-nici tovariški sestanek, na katerem bo po-ročal delegat o službeni pragmatiki. Pri-dite!

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Od ponedeljka dalje redne vaje: ponedeljek in četrtek moški, v torek in petek ženski zbor vselej ob 20. uri. Novi člani in članice se do konca prihodnjega tedna se sprej-majo ob navedenih dneh, pol ure pred vajo.

Pevska društva, oziroma pevski zbori, ki še niso prejeli partiture skladbe »Soči«, naj javijo svoje naslove pevskemu društvu »Ljubljanski Zvon«, da jim jo pošlje.

Turistika in sport.

— **S. K. Slovan; S. S. K. Maribor.** V nedeljo, dne 8. t. m. ob pol 19. uri se vrši prvenstvena nogometna tekma med S. K. Slovan (Ljubljana) in S. S. K. Ma-ribor (Maribor). Cene običajne. Ob vsa-kem vremenu!

Slovenski dirkalni klub v Ljubljani opozarja na jahalni concurs - hippique, ki se vrši dne 14. in 15. avgusta na dirkališ-ču v Ljubljani. Program te prireditve je natančno označen v »Sportu« št. 3. Pri-pominjamo, da se bodo te prireditve ude-ležili tudi častniki IV. armijske oblasti, in sicer pod točko IV. preizkušnja konj za vojaške namene. Pogoji so strogi ter bo vsled tega posebno četrta točka zelo zani-miva. Podrobnosti priobčimo v kratkem.

K. K. in Motociklistov »Ilirija« pri-re-di v nedeljo, dne 8. avgusta zlet v Kamniško Bistrico. Odhod točno ob pol 14 Zbirališče pred kavarno Evropo. Vabijo se vsi člani in prijatelji kolesarskega sporta. — Reditelji.

— **Češka koč 1600 m** pod Grin-tovcem je otvorena — lepo popravljena, isto-tako tudi pot do nje, pot na Grinovec čez Milnarsko sedlo, Kremžarjev pot na Koč-no in pot čez Zrelo na Okrešelj (Prišaufov dom). — Pripominjamo, da je Češka koč la-zorna založena, vsled česar se ni treba turistom po nepotrebnem truditi in nositi mnogo seboj.

— **Obirska koč 2043 m.** Dne 15. av-gusta veliki planinski tabor na Obirju!

— **Koč na Japici 1587 m** pod Kopo-je otvorena in oskrbovana. Krasná lega — diven pogled na biser Zgor. Roče — Blatno jezerc!

Koroška demarka-cijska črta.

ANTANTNA KOMISIJA NE ODNEHA.

Ljubljanski dopisni urad poroča iz Celovca, da nam je antantna ko-misija milostno dovolila upravo v coni A in da za sedaj pusti v tej coni tudi še naše vojaštvo in orožništvo tako dolgo, kakor se ji bo zdelo, da vlada v tej coni red in mir. Pri tem je antantna komisija izposlovala za največje hujskače in najnemirnejše elemente prost vstop na naše ozem-lje. Ti ljudje prihajajo sestradani med naše ljudstvo, nagrabijo kolikor morejo nesti živil in puščaj za se-boj v zahvalo Jugoslaviji, ki jih re-šuje lakote, setev nezadovoljstva s tem, da ščuvajo ljudstvo proti naši državi, proti našim oblastim in proti naši vojski. Odkar je antantna komi-sija faktično odprla demarkacijsko črto, se množe v coni A ropi, vplomi in tatvine. Da naše ljudstvo tega ne bo mirno prenašalo, je samoobsebi umevno. Prišlo je tudi že res do spo-padov s krvavimi posledicami ter se poroča o takih spopadih iz Vetrinja, Kotmarevsi in iz drugih krajev ob demarkacijski črti. To je antantni komisiji v Celovcu ravno prav. Ima-la bo vsaj pretvezo, da pošlje v cono A tuje vojaštvo. Da se to ne zgodi, za to nam mora naša vlada dati striktno obljubo, ne pa tako malobe-sednih in dvoumnih pitičnih komu-nikejev, kakor jih dobivamo dan na dan. Mi zahtevamo, da naša vlada iz-rečno obljubi, da pod nobenim po-gojem ne izprazni upravne cone A. Če nam vlada te obljube ne more podati, vemo, pri čem smo in morda se bo vendar našel tudi v našem narodu človek, ki se bo upal zaklica-ti antanti: »Do sem in ne naprej!«

Ljubljana, 6. avgusta. Ljublan-skemu dopisnemu uradu poročajo iz Celovca: Porazgovori zaradi demar-kacijske črte so se danes nadalje-vali. Iz donolnoma zanesljivega vira se doznava, da ostane unrava v coni A v naših rokah. Ostane tudi oro-žništvo in vojaštvo, dokler plebiscit-na komisija uvideva, da je v tem nasu popolnoma zjamčen red in mir.

LDU Beograd, 6. avgusta. Odo-breno je, da se izvozi vsak dan go-tov kontingent živil v Celovec za prehrano plebiscitne komisije.

Najnovejša poročila.

KLAVNA ŽIVINA — IZVOZ.

LDU Beograd, 6. avgusta. Do-voljen je svoboden izvoz živine za klanje, in sicer volov, starih nad 10 let, ter konj, starih nad 16 let.

HUJSKANJE PROTI JUGOSLO-VENSKI »PRIMORSKI MATICI«.

Trst, 5. avgusta. V zadnjem ča-su je bilo laško časopisje polno hujskajočih vesti proti jugoslovenski »Primorski Matici«, in da sili laške mornarje, da morajo ali postati Jugo-sloveni, ali pa takoj zapustiti jugoslo-venske ladje, na katerih so name-ščen. V današnjem »Lavoratoru« pa izjavlja tržaška sekcija »Državne zveze pomorščakov« (Federazione Nazionale dei Lavoratori del Mare), da ji ni nič znanega o vseh stvareh in da je očitnični namen onih vesti v časopisju, da bi se nahujskala zve-za, da bi se vmešavala v stvar, ki je nič ni briga. Zveza je nepolitična in ne pojde nikakor na trnek tem beda-stim nacionalističkim spletkam. Ob-enem poudarja Zveza, da se nikdar ni vmešavala v poslovanje »Primor-ske Matice«, in poziva mornarstvo, naj pazi na take vesti in jih smatra za spletke brodolastnikov, ki bi radi zanesli spor v družino pomorščakov.

POŠTENI FAŠISTI.

Trst, 6. avgusta. Socijalistični listi so že dali časa opozarjati vlado na velikanske nerednosti, ki vladajo v skladiščih javne aprovizacije. »La-voratore« razkriva sedaj škandale in goljufije, katere je tekom mesecev izvedel kapitan Boccuzzi, načelnik oddelka za moko, slano in mast. Boccuzzi je znal organizirati veriž-niško družbo, ki je razpečavala bla-go kar na vagone v Avstrijo in Čeho-slovaško republiko. Sedaj so v tem oddelku konstatirali blagovni pri-manjkljaj za 5 milijonov lir, kakor tudi blagajniško diferenco 600.000 lir. Boccuzzi je bil pred vojno kapitan male ladjice Istrske paroplovne družbe, za časa vojne je junaško po-begnul v Benetke, postal vnet irre-dentist in po vojni zagrizen fašist. Vlada je odredila njegovo suspen-zijo.

ITALIJSKE ZAHTEVE ZARADI SPLITSKIH DOGODKOV.

Trst, 4. avgusta. »L' Idea Nazio-nale« objavlja primeren odgovor ita-

lijanskega ministra za zunanje stvari, conte Sforze, na interpelacijo po-slanca Lemba glede splitskih dogo-dkov. Minister izjavlja, da je zahteval v Beogradu: 1. da se splitska voja-ska (?) in tamonjska srbska vojaška vlada formalno opravičita na krovu italijanske vojne ladje »Puglia«; 2. da srbska vlada izrazi obžalovanje zaradi dogodkov, ki so imeli tako bridke posledice; 3. da se prizna pri-merna odškodnina rodbinam naših (italijanskih) mrtvih in ranjenih; 4. da se kaznujejo srbski vojniki, ki so uporabili orožje proti našim (italijanskim) mornarjem in jih pretepli. Končno zatrjuje minister, da bo z ozirom na važnost stvari postopal z vso potrebno odločnostjo, da se do-seže pravično zadoščenje. — Odgovora beogradske vlade na te itali-janske zahteve conte Sforza ni po-vedal v svojem sporočilu.

NEKAJ UPANJA.

LDU Beograd, 6. avgusta. (Urad-no.) Danes ob 10.30 popoldne so se se-stali v predsedništvu ministrskega sve-ta dr. Vesnić, dr. Ninčić ter Ljuba Da-vidović in Svetozar Pribičević, da iz-menjajo misli o sestavi nove vlade. Konferenca je trajala približno do 12.30. Ugovorilo se je, da je mnogo težkoč za sestavo novega kabineta odstranjenih.

VESTI O VZROKU KRIZE.

LDU Beograd, 6. avgusta. (Urad-no.) Del našega tiska trdi, ko piše o mi-nistrski krizi, da je bil krizi povod za-hteva naših zaveznikov, naj da kraljev-ska vlada na razpolago vojsko za boj proti boljševikom. Pooblaščen smo z merodajne strani izjaviti najkategorič-neje, da so vse te trditve popolnoma ne-osnovane.

PADANJE KURZA.

LDU Beograd, 6. avgusta. (Urad-no.) Da se prepreči špekulacije tujih tvevrd pri padanju kurza našega denar-ja, je finančni minister odredil, da ne sme noben denarni zavod niti prodati niti dati kredita inozemstvu brez nje-govega prehodnega dovoljenja. Vsako nasprotno dejanje bo kaznovano naj-strožje z denarno globo in prepovedjo poslovanja.

Gospodarske vesti.

— Tuja poslanstva v Beogradu so in se nahajajo: Ameriško: Pozo-rišna ulica 7 (telefon 112), angle-ško: Miliša Velikog ulica 45 (telefon 562), francosko: Dositejeva ul. 4, belgijsko: Krunska ulica 14 (tele-fon 409), italijansko: Miloša Po-cerca 22 (telefon 520), švicarsko: Trgovačka ul. 3, švedsko: Trgova-čka ulica 3, avstrijsko: Kneza Mih. Venca 16 (telefon 327), rumun-sko: Pozorišna ulica 7 (telefon 61), grško: Miloša Velikog ulica 45 (tele-fon 193), rusko: Kralja Milana ul. 26 (telefon 408), poljsko: Dobračina 33 in Krunska ulica 54 (telefon 1336), če-hoslovaško: Krunska ulica 7.

Borze.

LDU Zagreb, 6. avgusta. Devize: Berolin 182—184, Italija 438—450, Lon-don 0, Novi Jork 83—85, Pariz 600 do 610, Praga 153—155, Švica 1350—1450, Dunaj 39.25—39.75, Bukarešta 177—0. Valute: ameriški dolarji 84—85, avstrijske krone 44—45, carski rublji 129 do 130, francoski franki 630—632, napo-leondori 329—339, nemške marke 198 do 202, romunski lei 198—201, italijan-ske lire 430—440, bolgarski levi 0, tur-ske lire 0—380, angleški funti 0, čeho-slovaške krone 155—0, švicarski fr. 0.

LDU Curih, 6. avgusta. (OTU.) Devize: Berolin 13.05, Holandija 200.75, Novi Jork 606, London 21.81, Pariz 43.65, Milan 30.60, Bruselj 46.75, Kodanj 92.50, Stockholm 124, Kristijanija 98, Madrid 00, Buenos Aires 230, Praga 11, Beograd 29.50, Zagreb 7.80, Budimpe-šta 3.15, Varšava 0, Dunaj 3.15, avstrij, zigosane krone 3.20.

LDU Dunaj, 6. avgusta. (TCU.) Devize: Amsterdam 6800, Berolin 453, Curih 3250, Kristijanija 2975, Kodanj 2950, Stockholm 4050. Valute: nemške marke 451, romunski lei 440, bolgarski levi 330, švicarski franki 3225, franco-ski franki 1425, italijanske lire 1000, angleški funti 685, ameriški dolarji 197.50, carski rublji 290, v prostem pro-metu: Zagreb 242—263, Budimpešta, plačila poštne hranilnice 102—114, Bu-dimpešta, plačila v zigosanih kronah, 102—114, madžarske zigosane krone 102 do 115, Praga 372.50—392.50, Varšava in Krakov v poljskih markah 88—98, češkoslovaške krone 5000aki 275—396, manjši bankovci 376—397, novi dinarji 975—1025.

LDU Praga, 6. avgusta. (OTU.) Devize: Amsterdam 1788.50, Barcelona 798.50, Beograd 265, Berolin 117.50, Bu-karešta 128.75, Sofija 101.25, Curih 888.50, Kristijanija 828.50, Kodanj 818.50, Stockholm 1098.50, Milan 271, Pariz 387, London 197.25, Novi Jork 54.50, Carigrad 45.50, Dunaj 25.75, Bru-selj 415, Zagreb 66, Varšava 0, Budim-pešta 28, jugoslovanski dinarji 261, av-strijske krone 24.75.

LDU Beograd, 6. avgusta. Devize: Berolin 47.75—48.25, Dunaj 10—10.10, Praga 40—41, Rim 95—100. Valute: 20 dinarjev v zlatu 24.50—24.70, angleški funti 76—76.60, francoski franki 138—0, dolarji 20.50—21, italijanske lire 114 do 116, bolg. levi 39.75—40, rom. lei 51.50 do 52.50, nemške marke 51.50—51.55, drahme 240—250, češkoslovaške krone 40.50—41.50, avstrijske krone 12—12.50.

Občni zbor južne železnice

vršil se je dne 30. julija na Dunaju. Predsednik dr. August Weeber spominjal se je po otvoritvi seje umrlega člana upravnega sveta profesorja dr. Landesbergerja, ki je deset let uspešno deloval v prid družbe, ter je naznanil, da je upravni svet v svoji seji dne 20. maja kooptiral g. Dragotin Hribarja, predsednika Kranjske hranilnice, dvornega svetnika Frana pl. Šukljeja ter sekcijskega svetnika Solvsa. Potem prečita predsednik poročilo upravnega sveta. Vsled težavnih in neurejenih razmer ni bilo mogoče za leto 1919 sestaviti bilance ter računa dobička in izgube, pač pa se je sestavil račun o uspehih obrata. Ta račun kaže primanjkljaj 218.676.356 K, dočim se je v letu 1918 še dosegel prebitok 59.694.975 K. V posameznih točkah znaša primanjkljaj: pri splošni upravi 8.074.193 K pri nadzorstvu in vzdrževanju železnice 46.885.855 K, pri prometni in komercialni službi 68.812.635 K, pri izdatkih za vožni personal in za delavnice 80.474.940 K, pri prometu lokalnih železnici 1.480.269 K. Poročilo omenja, da je stalo poslovno leto 1919 še popolnoma pod vplivom posledic razkroja. Do prevrata je bilo od skupnega omrežja 2614 kilometrov 64 odst. na avstrijskem, 36 odst. na ogrskem ozemlju. Sedaj pa spada 29 odst. Jugoslaviji, 31 odst. Avstriji, 22 odst. Ogrski in 18 odst. Italiji. Največjega pomena za družbo je bilo pomanjkanje premoga. Zaloge premoga, kojega je bilo v letu 1913, povprečno na razpolago za 100 dni, so se skrčile tako, da so včasih zadostovale komaj za en dan. Vsled tega je bilo treba omejiti promet. Posebne težave je povzročila Italija, ki je zasedla primorske in južnotirolske proge ter zaprtje med novonastalimi državami. Zelo velike težave so delale valutne razmere. Razlika med vrednostjo posameznih valut se pri sestavi računa ni mogla upoštevati, tako, da so se kronske novčanice vseh držav, po kojih ozemlju teče železnica, računale kot enakovredne. V bodoče bo seveda treba drugače postopati, vendar sedaj še ni možno odločiti se, kakšen sistem računanja naj se vpelje. Poročilo omenja povvišanja tarifov, ki so se dovolila v posameznih državah ter opisuje naraščanje posameznih izdatkov ter nabavne cene za premog. Akoravno je bila poraba premoga v letu 1919 v primeru z letom 1918, za eno tretjino manjša, se je trošek za premog povišal za 32 milijonov in je znašal 112 milijonov kron. (V zadnjem letu pred vojno je

znašal skupni izdatek za premog pri zelo živahnem prometu 12 milijonov kron.) Za ohranjanje premoga, ki je koncem leta 1918 stal 100 kron za 1000 kg, je bilo treba koncem leta 1919 plačati nemškoavstrijskih 317 K, za gornji-slezki 751 nemškoavstrijskih kron. V svojem težkem položaju obrnila se je južna železnica do vlade prizadejih držav. Avstrijska vlada ji je do konca leta 1919 priskočila s predumi v znesku 85 milijonov, ogrska s predumi v znesku 42 milijonov kron. Od jugoslovanske vlade je družba do sedaj samo za vojaške transporte in za svoje terjatve proti jugoslovanskim državnim železnicam prejela večja plačila. Sicer je bil promet na jugoslovanskih progah uspešnejši nego na avstrijskih in ogrskih, tako, da je družba za silo izhajala z dohodki teh prog. Vsled primanjkljaja družba v letu 1919, ni mogla plačevati obresti družbenih dolgov. Kar se tiče aktiv, je italijanska anuiteta (to je dolg italijanske vlade za odkup gornjitalijanskih prog) od leta 1915 dalje na zaostanku in doslej ni bilo možno z italijansko vlado doseči sporazuma, glede plačila tega dolga. Večjo svoto ima družba terjati od prejšnje avstrijske vojaške uprave za vojaške transporte. Poročilo razpravlja končno podrobnosti o pogajanjih s francosko Association nationale, ki zastopa interese francoskih upnikov južne železnice. Delničar Steinitzer opozarja občni zbor, da sta dve točki poročila posebne važnosti, namreč vprašanje italijanske anuitete in vprašanje, kako se naj sedaj razkoso omrežje južne železnice v bodoče upravlja. Steinitzer zastopa mnenje, da se naj poskuša na podlagi člena 320 mirovne pogodbe doseči, da se proge južne železnice internacionalizirajo. Delničar Berl se bavi s težavami, ki so zvezane s preskrbo premoga ter svetuje, da naj se poskuša doseči pomoč francoske vlade. Predsednik dr. Weeber odgovarja delničarju Steinitzerju in Berl ter poroča, da znašajo zaostale anuitete italijanske vlade do sedaj brez obresti 162.634.379 zlatih frankov. Po poročilu Association nationale se zanima za vprašanje italijanske anuitete tudi francoska vlada, ki se zaradi tega pogaja z italijansko vlado. Plačevanje prioritarnih obresti se bode začelo, ko bo imela družba potrebne dohodke, zlasti ko bode rešeno vprašanje laške anuitete. Predsednik se bavi dalje z vprašanjem premoga in poroča, da je družba tudi s čehoslovansko vlado stopila v dogovor, ki je zelo zainteresirana na tem, da se promet na južni železnici ne ukine in dosegle se je tudi, da je čehoslovanska vlada večkrat priskočila z večjimi

količinami premoga. Poročilo upravnega sveta se je potem soglasno odobrilo.

Darila.

— Za »Gospodstveni Zvon« so darovali in nabrali: poštini ofic. Cizelj A. 1234 K; Hrovat J. 400 K; slušatelj kurza za meščanske šole 305 K; osebje ravnateljstva južne železnice K 1748.40; nač. glav. ljublj. kolodvora Ludwig 600 K; Grafenauer-Rader 100 K; poštini oficijal g. Cizelj A. 524 K; vseuč. prof. Debevec 8 K; urednik »Slovenca« Cencič V. 10 K; Celnar Fr. 100 K; ga. Bajtova (nabrala v Zagrebu) 1450 K; ga. Zemljanova K 6145.40; nadsvetnik Spindler 5 K; Sedej - Strnad 200 K; solska vodstva: St. Jernej 204 K, Mirna 191 K, Naklo 26 K, Zalec 86 K, Šmarjeta 43 K; teološka fakulteta v Ljubljani 280 K; veselica gasilnih društev K 1112.70; nabiralne pole poštnega ravnateljstva 50.000 K (od katerih 50.000 se je nakazalo Narodnemu Svetu v Velikovec 25.000 K); ravnateljstvo čerkovnega urada, Aveneg, 1000 K; poslanec dr. Lovrenčič 80 K; poslanec dr. Sohanbach 200 K; odvetnik dr. Oblak 100 K. Vsem darovalcem najiskrenejša hvala!

Za »Jugoslovansko Matico«: omizje ob priliki Urbančeve poroke na Brezjah 100 K;

za »Učiteljski konvikt«: Ivan in Milica Korenčan 100 K, mesto venca na krsto prerano umrle gospe Franje Smerdelj. — Srčna hvala!

Mestnemu magistratu so došla sledeča darila za mestne reveže: trvdka Janos Eckstein iz Velikega Bečkereka 2000 K; Josip Kosler posestnik, povodom obiska Nj. Visočanstva, 1000 K; Josip Verlič, trgovec, povodom sprejema v domovinsko zvezo, 1000 K; Strojne tovarne in livarne povodom obnega zbora 1000 K; Oton Seidl, zobar, 500 K; Josip Stele, posestnik, 200 K; Fran Batjel 180 K; baronica Lichtenberg darovala je mestni občini ob priliki obiska prestolonaslednika 60 mlajev v izmeri ca 25 m³ lesa.

— Za slepe vojaške. G. Lovro Sušnik, posestnik v Skofiji Loki je daroval venca svojemu pokojnemu bratu dr. Viktorju Sušniku in se mu izreka za dar toplo zahvala.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca junija 1920 sledeče prispevke:

I. Podružnice: Ljubljana I, mestna ž. 172 K; Maribor ž. 700 K; Metlika

1162 K; Stari trg, Lož 1250 K; Borovnica 200 K; Ribnica na Pohorju 62 K; skupaj 2296 kron.

II. Prispevki iz nabiralnikov: Podružnica Stari trg in Lož 400 K; moška podružnica Ljutomer 76 K; kavarna Zvezda, Ljubljana, K 97.80; gostilna pri Ančniku, Spodnja Šiška, K 20.23; skupaj 594 K 08 v.

III. Prispevki za obrambni sklad: Matija Marinček, Tržič, 400 K.

IV. Razni prispevki: Fanči Pristovšek, učit., Celje, nabrala učenke, 40 K; Gusta Janežič, Sv. Benedikt, nabrala 50 K; neimenovan, Ljubljana, 20 K; dr. Ivan Tavcar, Ljubljana, volilo + Iv. Plantana, 2000 K; Okrajna posojilnica Ormož 50 K; prost. gas. društvo Ziri 203 K 60 v; Posojilnica v Trbovljah 100 kron; Posojilnica Fram 40 K; dr. Jos. Zdošek, Brežice, kaz. poravnava, 200 kron; M. Grobeteč, Grobelno, dar iz neke sodne obravnave, 50 K; I. Horvat, Ljubljana, 40 K; Tea Klemenčičeva, Ljubljana, odstopljeno darilo povodom svatbe Marice Anžičeve iz Dobrunj, 50 kron; upravnistvo »Slov. Narodca«, tu, 52 K; Franc Pavletič, učit., Dovlje, 40 kron; Bernik Fran, Selce, 10 K; skupaj 2945 K 60 v.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca julija 1920 sledeče prispevke:

I. Podružnice: Št. Rupert 20 K; Raka 18 K; Trbovlje m. (200 + 3605 K) = 3205 K; Makole 156 K; Ljubljana I. mestna ž. (4+20) = 24 K; Trbovlje ž. K 3005.20; Maribor m. 1343 K; Rogaska Slatina 194 K; Ribnica na Pohorju 60 K; Velenje 470 K; Sv. Lenart K 207.50; Sevnica 1500 K; Vuzenica 315 K; Ptuj ž. (1223 + 1200 K) = 2423 kron; Grobelno in okolica 2900 K; Šmarje pri Jelšah m. 343 K; Bizeljsko 38 K; Novo mesto ž. 46 K; Petrovce K 427.82; Kostanjevica 234 K; Krško m. K 364.32; Kranj ž. (950 + 307) = 1257 kron; Spodnja Šiška ž. 102 K; skupaj K 18.646.34.

II. Nabiralniki: Podružnica Vel. Dolina 34; gost. Konšek, Trojana, 10 K; skupaj 50 kron.

III. Obrambni sklad: dr. Fran Janžekovič, Ljubljana, 200 kron.

IV. Razni prispevki: Jerica Visenjak, žetale 200 K; neimenovan, Ljubljana 20 K; Iv. Vrhovnik, Ljubljana, mesto venca pok. Iv. Bonaču 30 K; učenke dekliške mešč. šole v Sp. Šiški 22 K; učiteljice Sv. Benedikt 30 K; Franc Kretnik, Poljčane, nabral mesto

kresa 70 K; Kervin, Št. Vid na Koroskem nabral 225 K; Fr. Dolinar, Jesenice 40 K; Tonči Kandare, Dane 20 K; volilo Terezije Koncijandčič, begunke iz Kanala 50 K; Kolinska tovarna, Ljubljana 1000 K; v gostilni Lamprecht, Pod Velko, nabrali 100 K; upravnistvo Slov. Naroda (100 K + 480 K + 500 K + 240 K) = 1320 K; dar slov. fantov iz Zaječarja 20 K; češka družba v Nar. domu v Ljubljani 510 K; upravnistvo »Nove Pravde« v Ljubljani 60 K. Skupaj 3717 K.

Upravi našega lista so poslali: Za Ciril - Metodovo družbo: Šolsko vodstvo v Središču 110 K, nabrali otroci diletanti središke šole povodom neke prireditve pri trgovcu M. Praprotniku v Središču, in

za revne visokošole: Ivan Belič, posestnik in gostilničar, tu, 50 K, mesto venca na krsto ge. Ani Golobovi. Srčna hvala!

Pristopajte k „Jugoslovanski Matici“!

Poizvedba.

— Izgubil se je ključ wertheimblagajne, takozvan »šteherc«, trvdka M. Adlersflugel, Wien. Pošten najditelj se prosi, da odda ključ pri upravnistvu tega lista proti nagradi. 5970

— Dotični čevljar, kateremu je v soboto, dne 31. m. m., mal deček oddal v popravilo rujavke moške čevlje, se prosi, da javi svoj naslov na upravnistvo »Slov. Narodca«. Stroški se povrnejo.

— Dne 1. avgusta t. l. se je na Bledu izgubila psica volje pasme, srednje velikosti, eno leto stara; glava in prvi nogi volje sive barve, trup rde barve. Na vratu ima pas z znakom Viš-Ljubljana št. 85. Kdor kaj izve o njej, naj proti dobri nagradi sporoči na naslov: Bogomil M., Ljubljana, gl. kol., oddelek XIV. (5833)

— Dijaški dom v Mariboru išče prefekta. Opozorjamo na oglas!

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeh.

Anton Gantar

kleparski mojster in vodovodni inštalater, Mestni trg 9 Ljubljana, se priporoča za vsa v to spadajoča dela. 5828

Morska trava, lepa, zelena

za posteljno opravo, se prodaja v večjih množinah pri A. Sušniku, trgovca z železnino, Ljubljana. 5829

Pozor!

Na prosti stojnici na Vodnikovem trgu se prodaja prve vrste med, race, piščanci in jajca. Med se dobi tudi na debelo. 5715

Sprejme se v trajno službo dobro izveščana

za čevljarke gornje dele. Istotam se sprejme pisemne poruke najnujnejše potrebe. Poročilo omenja povvišanja tarifov, ki so se dovolila v posameznih državah ter opisuje naraščanje posameznih izdatkov ter nabavne cene za premog. Akoravno je bila poraba premoga v letu 1919 v primeru z letom 1918, za eno tretjino manjša, se je trošek za premog povišal za 32 milijonov in je znašal 112 milijonov kron. (V zadnjem letu pred vojno je

Inventar za pisarno

(1 ali 2 pisalni mizi, stoli, omara, pisalni stroj ročno blagajni) kupi »Klavna zadruga« v Ljubljani. Ponudbe na: Jakob Jesih, mesar v Ljubljani.

Na prodaj so

in se takoj oddajo 4 pisalni stroji ročno blagajni (dakdki) 8 tednov stari prave pasme. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 5820

Prodajo se

štirje težki, dobro ohranjeni lesa. Poizve se v Stomškovi ul. št. 19. 5906

Gostilna v Zagrebu!

5 minut od južne kolodvorne garaže, nega kolodvorca z vsem inventarjem se prodaja za povoljno ceno. Prevzame se lahko kmalu ker oddam zaradi bolezni. Vračati na južnem kolodvoru pri brivcu Djuro Kolman, Zagreb. 5808

Vrtinarja s sestvom se takoj prodaj.

Mevla, Podbrezje pri Mariboru, Nasipna ulica. 5699

Prodaj se

dobro ohranjen zidan štedilnik po zelo nizki ceni. Naslov pove upr. Slovenskega Naroda. 5894

Kuharica,

spretna, ki je zmožna vsega, stransko kuhati, se sprejme proti dobri plači in celit oskrbi v hiši. Ponudbe na: Mihael Omahen, Višnja gora. 5920

Prodaj se hiša

z zemljiščem, 4 orali, sadovnjak in s stavbami, ki so ležeče na malem hribu neposredno pri Mariboru. Ponudbe pod »W. M. 646 na Anon. ekspedicijski »Jadrani« Maribor, Gosposka ulica 44. 5927

Kupim trgovino

na deželi na prometnem kraju z gospodarskim poslojem in nekoliko zemlje. Kdor mi poizve dobi K 1000 nagrade. T. Šramel, Jurklošter pri Laškem. 5795

Več hiš v Ljubljani

in velik sadni vrt, pripraven za zgradbo dveh vil, je na prodaj. Ponudbe pod »Zvezda takoj 5844« na upravo Slov. Naroda. 5844

Pe najvišji ceni kupim

stare kovine kakor: baker, aluminij, cin in nikel. Ponudbe z največjo množino in cene na »Cinjal« tovarna kovinskih predmetov, Celje. 5726

Trstje za strope izdeluje in prodaja

na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust. Stelner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

Prodaj se 100 kg

višnjeve žgane žice v kolobarjih 35 do 40 kg st. 22 in 25 mm. Cena za kg K 18-50 in 18—. Rabljena slamozevnica še v dobrem stanju. Cene 2700 K. Pisemne ponudbe na upravnistvo Slov. Naroda pod »Žica 5898«. 5898

Knjigovodja

(ali knjigovodkinja), per-jepisec slovenskega in nemškega jezika se sprejme v trgovini Špicerjskega in kolonijalnega blaga. Ponudbe pod »Knjigovodja 5824« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 5824

Gospodinja,

vzgojiteljica, večša slov. nemškega jezika, ki bi poučevala tudi klavir, se išče k trem dečlicam od 4-11. let. Ponudbe s pričevali in sliko pod šifro: Ljubzen do otrok 5822 na upr. Slov. Naroda. 5822

Zenitna ponudba!

Mlad vdovec z dvema otrokoma, čedne zunajnosti, s 30 tisoč kronami premoženja, državni nastavljenec, se želi seznaniti s pošteno gospodnjo ali vdovo v starosti 20 do 28 let. Le rešne ponudbe pod »Ideal« na Anončni zavod Drago Beseljak Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 5866

Mnogo denarja!

Imate v smeteh, namreč v starih, kuhinjah, ki ležijo pod streho in drugod, kaj plačati po najvišji dnevni ceni. Kakšne so dobro, in pogoje ter ceno sporočite na zahtevo. Prodajam tudi 3 starinske velike lustre z medenimi svetilkami, okroglo gorčico za petrolej, pripravne za družbene dvorane, ali kak hotel. Več srebrnine, krožnikov, tas za hotele imam tudi naprodaj. Lovro Radoč, trgovec v Kranju. 5843

Peči,

krušne in sobne pečnice (kah-ljice) za štedilnike ima v zaloz vedno J. Gregorec, Menges 25. 5497

Dvokolesa

nova, kompl., z dobro pnevmatikom od K 2.200—. Pnevmatika po znani ceni. F. Batjel, Ljubljana. Stari trg št. 28. 5913

500 K nagrade

onemu, ki mi preskrbi bi ali odstopi preprosto mesečno sobo. Ponudbe na upravnistvo pod »Prej ko mogoče 5888«. 5888

Prodaj se hotel v Novem mestu

na glavnem trgu iz gostilniške konce-sije. Hiša je pripravna tudi za trgovino. Več se izve pri Fran Prijatelju. Tržišče, žel. postaja Pijavce na Dolenjskem. 5875

Kontoristinja,

samostojna moč, večša kontrolistinja, vseh pisarniških del, se takoj sprejme za tovarniško podjetje. Ponudbe pod »Gorenjsko 5902« na upr. Slovenskega Naroda. 5902

Izrujena strojepisalno

sprejme notarska pisarna v Ljubljani. Ponudbe na upr. Sloven-skega Naroda pod črko »S. 5926«. 5926

Prodaj se

izborna lepa oprava za jedil-no sobo iz piramidno maha-gonjivega lesa. Kje, pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 5925

Prodajam takoj

35 kg nožev iz rebit-nega jekla za stružnice (Drehbank) Pojasilna: Alojz Butkovič, kovaški mojster v Krškem. 5922

Prodaj se

stara skrinja, igralna ura, po-goda polna spalna soba za eno osebo, miza, 4 stoli stojalo za knjige. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 5841

Potnik

ponudbe pod »F. M. 20/5831« na upravnistvo. 5831

Do 50 m³ mecesnevega lesa

okrog-lega, od 25-45 cm premera, prodaj na-liv-sjemu ponudniku J. Skrbnišek, Hajdina. Ptuj. 5835

V zakup se da takoj večje posvetstvo

grad popolnoma mebliran. Cena po do-govoru. Ponudbe sprejema dr. Ivan Fermevec, odvetnik v Ptuj. 5890

Sveže mleko

v poljubni množini takoj na razpolago. Postavi se na katerikoli kolodvor. Poizvedbe pri upr. Slov. Nar. 5887

Fino čistilo Nerin (kremo)

po K 39.— tucat nudi trvdka Osvad Dobec, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 5868

Prodaj se tridecelne žzna postelja.

Naslov se izve v upravnistvu Sloven-skega Naroda. 5940

Na veleposredstvu

v Sloveniji iščem za mojo praktikančino, kjer bi bila dana možnost, uvesti se in sode-lovati pri vseh gospodinskih in gos-podarskih delih. Cenj. ponudbe prosi Fran Mirva Gustanj, Koroška. 5935

Trakice 6 miz. visoke in jamski

vozčki dobro ohranjeni se kupijo ali se zamenja za drugo blago. A. Vozek, Ljubljana, Zaloška c. 15. 5860

Uradnika sprejme »Croatia« zavarov.

zavod podr. v Ljubljani, Stari trg 11. 5910

Pianino,

dobro ohranjen, se ceno pro-da. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 5913

Prodaj se moderni otroški voziček

za sedet in ležati. Kje pove uprav. Slov. Naroda. 5967

Pekarna

v prometnem kraju ob žele-znici se da v najem ali pro-da. Prodajo se tudi dvokrilna železna vrata. Naslov pove upr. Slovenskega Naroda. 5867

Čisto svinjako mast,

doma topljeno, razpošilja in sprejema ponudbe od 50 kg naprej po najnižji dnevni ceni trvdka Janko Popovič, Ljubljana. 5931

Sprejme se prodajalka

izurjene meša-ne stroke va-fena tudi nekaj gospodinstva. Nastop z 1. septembrom. Ponudbe pod »septem-ber« 5964 na upr. Slov. Nar. 5964

Mesečna soba

išče mlad gospod even-tuelno s hrano. Cenjene ponudbe pod »Boliša družina« 5966 do 1. sept. t. l. na upr. Slov. Naroda. 5966

Knjigovodja,

korespondent večjih jezi-čnikov, bančni uradnik, želi premeniti službo, nastop takoj. — Ponudbe na upravnistvo Slovenskega Naroda pod »Domovina 5958«. 5958

Naprodaj je posvetstvo,

spodobno za gostino večje-ga podjetja z 12 orali zemlje, 20 minut od postaje. Tudi eno majhno posvetstvo se takoj prodaj. Pojasilna daje Ivan Drolenig, gostilna, Poljčane. 5976

Prodaj se fino kompletno moško in

žensko lukusno kolo znam-ke Waffarand, tennis racket in tam-burica. Naslov pove upr. Slovenske-ga Naroda. 5974

Kurja očera in obtisnjenco,

operira zdrav-ni izučeni sportni maser Ivan Pelc v Ljubljani, Miška ulica 31. (Podbojeva hiša). 5953

Trgovski sodruidnik,

slovenskega nemškega ter italijanskega jezika, iz-vežban v vseh strokah trgovine, išče službo za takoj. Ponudbe pod »Trgov-ski nastavljenec 5978« na upravnistvo Slov. Naroda. 5978

7 izloženih oken

z roletami in stekli velikost 140x280, ena z vrati so na prodaj. Izve se pri stavbni trvdki Ivan Ogrin, Ljub

„NADA“
tvornica dvopeka
Neumann i. dr. Zagreb.
Proizvajalca:
Kekse, biskvite, dvopek in razno
pecivo za čaj. Zastopnik za
Kranjsko
L. Ježek
Ljubljana, Stritarjeva ul. 7. 900

L. Mikuš
Ljubljana, Mostni trg št. 15.
priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprejemalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Naznanilo. 5968

Trgovina A. Persche
ostane od 9. avgusta
do 1. sept. zaprta.

Kuč:
zdravstveno priporočeno vino v stekle-
nicah se zopet dobiva „pri Dalmatincu“
v Sedi ulici št. 4. 4743

Hiša
tridesetstopenjska, pripravna za obrt,
kavarno ali trgovino z lepimi stano-
vanji, dvoriščem in skladišči v sredini
mesta Innocest (Innsbruck) se zamenja
za hišo v Ljubljani ali bližnji okolici.
Natančna pojasnila in priglasitve na
Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubi-
ljana, Cankarjevo nabr. 5. 5912

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovirjev in trgo-
vec z glasbili
Ljubljana, Wolfova ul. 12

Med. Univ. Dr. Ivan Pintar
zdrav. 6. avgusta zopet redno or-
dinirati vsak popoldan od 1-3.
Cankarjevo nabrežje 5.

Piano, nov, tvrke Stingel, se ceno
prodaja. Naslov pove upr. Slov.
Naroda. 5909

Spedijski uradniki se iščejo za inter-
nacionalno spedijsko podjetje v Mariboru
in Zagrebu. Ponudbe pod „Spedijski
uradniki 5901“ na upravnishvo Sloven-
skega Naroda. 5901

Prodajalca in učerka vežbana, kate-
ra bi zamogla samostojno voditi trgo-
vino z mešanim blagom, se sprejmeta
tako. Ponudbe s pričevali in sliko na
J. Modic, Nova vas, Velike Lašče. 5904

Kranjska industrijska družba na
Jesenicah kupi enega ali dva dobra
psa čuvaja,

ki bi bila porabna kot spremlje-
valca za nočnega čuvaja in že
na moža dresirana. Najraje bi
kupili pse volčje ali doberman-
ske pasme. Popis in cena naj se
naznani imenovani družbi na Je-
senicah. 5939

„BALKAN“

Trgovska spedijska in komercialna delniška družba. — Brzojavni nastovi „Balkansped“.

LJUBLJANA, MARIBOR, TRST, WIEN.

Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patentiranimi vo-
zovi na vse strani. Skladišče spojeno s tirov južne železnice. — Ljubljansko javno skladišče.
Največje domače spedijsko podjetje.

I^a apno

v kosih in drobno dobavlja na vagone
Ava, tovar. Laško.

Franc Iglič

krejaštvo
Koledvorska ul. 28. Preje v Trstu.
zdelovanje oblik za gospode, dame in
uniformiranje. 5961

**Uglaševanje in po-
pravljanje klavirjev**
tudi na doželi.
Felix Povše, uglaševalec kla-
virjev, Ljubljana, Trstška c. št. 45.

Stenice

in njihova zalega poginejo, ako upo-
trebujeje

MORTIN

steklenica K 12 — pri zavodu M.
Junker, Zagreb, Podravska ulica
3. III. 3815

Klavirje

pianine in harmonije, prodaja in izpo-
soja **Alfons Brenzik**, največja zaloga
vseh glasbil, muzikalij in strun, Ljubi-
ana, Kongresni trg 15. 2587

SLANINA,

la olje, koruzni zdrob, moka in
druge kolonialne stvari se od-
dajo radi razprodaje po ugodni
ceni. — Po naročilu se odpošlje
tudi franko namembna postaja
Vsak dan od 8-11 in od 2-6
na ogled. — Natančna pojasnila
daje Anončni zavod DRAGO
BESELJAK, Ljubljana, Cankar-
jevo nabrežje št. 5. 5959

Zenitna ponudba!

Inteligenten daljsežne pisarniški pod-
častnik, star 28 let, želi v svrhu ženitve
poznanstva z gospodino ali mlado
vdovo, ki bi imela nekaj tisoč premo-
ženja. Le resne ponudbe, če mogoče s
sliko, poslati pod šifro: »Dobra bodo-
nost 5908“ na upravnishvo Slovenskega
Naroda. Tajnost zaščitena. 5908

Pisalni stroj „OLIVER“ vidna pisava,
malo rabljen, kakor nov, potem 1 z
uspejem preobčlen častniški kovčeg,
1 krasen zelenobarvni dekoracijski di-
van z brušenim zrcalom, 1 velika deko-
racijska palma, pripravna za fotografir-
je in 2 skoraj novi infanterijski sabiji se
radi odpojanja lastnika prodajo. Naslov
v Anončni ekspediji, Al. Matelič,
Ljubljana. 5930

Delovodja

s praktično in teoretično izobrazbo, 30
let star, samec, izvežban v elektro-
tehnični, strojni in motorni in drugih
strojih ter tudi v vsakem pisarniškem de-
lu; vešč slovenskega, hrvaškega, pols-
kega, nemškega in italijanskega jezi-
ka, išče službo kot delovodja ali kaj
slučnega takoj ali s 1. avgustom.
Šel bi tudi izven Slovenije. Ponudbe
pod „Slavonija“ posterestante Pragerako.

Djevojački institut.

Tečajevi u jezicima, književnosti (sla-
venskoj i tudjoj), umjetnosti, sport, ve-
liki izlet. **Dr. Ada Broh i sestre**
Zagreb, Gunduličeva ul. 62, II.
Adresa za vrijeme praznika Bled, vila
Sokol. 5905

Pozor! Mlad, neoženjen, mi-
ren trgovec, kateri
odpre v najkrajšem času modno trgo-
vino v sredini mesta, išče pri boljši
rodbini meblirano sobo s hrano ali brez
hrane proti dobremu plačilu. Ponudbe
na Milan Modic, Nova vas, Via Velike
Lašče. 5903

Objava,

koim objavljujem, da naloge preko
Ferdinand Balje iz Ljubljane, Rožna dolina
106, niko na moje ime neprimam, jer robu
primiti neču i nemogu, pošto sam
usljed prevare propal i račune plačati
nemogu, te če se svaka taka roba ovde
na licitaciji prodati. Vladimir Ivkov, lesni
posrednik. 592

Železniške pruge

bukove in hrastove prevzame na vsaki
postaji egi tovska izvozna družba
„Blessko“. Plačilo polovico v naprej
ostanek pri prevzetju. Resne ponudbe
z navedbo cene pod „Blessko“ na Anon-
čni zavod Drago Beseljak, Ljubljana;
Cankarjevo nabr. 5. 5864

Za takojšnji na- stop iščem:

predžagarja, starejšega, energično
in samostojno moč z
daljšo prakso, ki ume brusiti žage na
smirgelj ter žagati na venecijanko in
in polnojar- žagarja za venecijanko z
menik, dalje daljšo prakso,
2 močna delavca, večja opravil
na skladišču za
okrogel in re- hlapca h konjem za
zan les in vožnjo okrogle-
ga lesa iz gozda in rezanega na posta-
jo. Hrana in stanovanje v hiši. Ponud-
be z zahtevno plače na A. R o v an, par-
na žaga, Col pri Vipavi. (Zasedeno oz.)
5490

Tekoč rastlinski

lim.

Izvrstno mrazo lepivo za kartona-
ze, knjigoveznice, slikarje, tapetnike,
za lepljenje etiket na steklenice in za
apreturo, kakor najboljšje nadomestilo,
za dragi Traganigumi za čevljarje.
Sal alenli krist., mavce (gips)
barve za obliko (Dalin), loščilo
(biks) za čevlje, čistilo in prašek
za kovino se dobi pri

A. Jurca & sinovi, Ptuj.

Eriavec & Turk

trgovina z železnino

pri „Zlati lopati“
preje Hammerschmidt,

Ljubljana, Valvartov trg št. 7,
nasproti Križanske cerkve. 4049

Tvornica pletenin „SALIX“

v Vel. Gorici Hrvatsko
priporoča svojo že veliko zalogo pot-
nih in drugih

košar

ter narazličnejše garniture pletenega
pohištva.
V delo se sprejmejo še vedno izučeni
pletarji
kako tudi
pletarke
pod najugodnejšimi pogoji 5886

: CEMENT :

Roman
Sikat
Portland
dobavlja
„AVA“ Laško

Vžigalice

Sole 3/4 nova pošiljatev po 65
vinarjev, karuzni zdrob po 6-50 K
karuzna moka po 5-50 K razpošila
I. Rojo, Selo pri Ljubljani. 5883

Laneno seme

kupuje najvišje **Josip Krivec,**
Krško. 5758

CENO! CENO!

Graditelji!

Vsa tesarska in krovna dela izvršuje
solidno in ceno trdka

Franjo Martinec

mesni tesarski mojster.

V zalogi ima mnogo slavnega materi-
jala kakor vsake vrste desk, tramov,
strešne opeke, lepenke i. t. d.
Ljubljana, Prule št. 8.

Žurno dok zaloha traje!

Vinogradari, poljedelci, trgovci.
Žurno!

Preše za grozdje.
Gnječila za grozdje.
Sjeckare.
Repare.
Runjače za kukuruzu.
Vjetrenjače.
Vršalice.
Vitle za dvoprag i. t. d.
prodaje na veliko i na malo, vaza
uz najnižje cijene:

„SMEV“ tvornica strojeva u Bjelovaru.
Tražite cijenike i Tražite ponude!

Dospela je velika partija izbornega belega

banatskega vina

iz okraja Baje. K 13-50 za lit. V posodi kupca K 13-30. — MIL-
KO JESIH, veletrgovina vina, Ljubljana - Rudnik. 5945

Drva

z izvoznico ali brez nje naložena na
gornjeavstrijski ali štajerski postaji ku-
pimo vsako množino proti akreditivi
in takojšnjemu plačilu. Trdne ponudbe
s cenami na Holzgrosshandlung Ignatz Steiner, Wien II., Körnergasse 2.
Telefon št. 48.498. 5950

Zalogo usnja in podplatov

razne vrste ter čevlarskih potrebščin priporoča

Andrej Sever, Ljubljana, Prešernova u. 9.
(restavracija „Perles“). 5877

Zastopstvo za Jugoslavijo

odda uvedeni prvovstni
firmi, če mogoče v Ljubi-
ljani, firmi, ki nima kon-
kurenčnega zastopstva, zmožna severnočeška veleindustrijska firma
za pletenino in tkanino. Pogoj strokovno znanje, dober stik z za-
devnimi odjemalci, večkratno prepotovanje zastopane okraja,
znanje deželne jezika ter korespondence v nemščini. Ponudbe s
sliko, popisom življenja in referencami pod „Export S. S. S. 1363“
na Haasenstein & Vogler, Liberec, Čehoslovaška. 5938

Slovincem

ki potujejo v Zagreb, se priporoča
gostilna „Slovenski dom“

Pod zidom za Jelačičevim trgom.
Ima sobe za tujce, toči prvovr-
stna ljutomerska vina, ima do-
bro kuhinjo po zmernih cenah
ter prosi za prijazen obisk. 5836

Trgovski sotrudnik železninske stroke
išče službo. Sprejme
event. tudi kako drugo primerno službo.
Cenj. ponudbe pod „A. B. 4“ poštno le-
žeče Ljubljana. 5728

Otroške vozičke

vseh izvedb s ponikljanim stalom

otroške posteljice

železne in od medi, pernice, odeje
tudi prešite priporoča special. trgovina

**E. PORGES, WIEN IX.,
Lichtensteinstrasse 23.**

Ustanovljeno 1903.

Stampilje

iz kavčuka in kovin

Katalog franko

Pečati

Šablone

Klišeji za tisk

Vzvodno tiskalnico

Modeli za predtiskanje perila itd.

Novo! Datum-stampilje
lastnega izdelka.

ANTON ČERNE
graveur

Ljubljana, Dvorčni trg 1

Christoph & Unmack d. d. glavno obratovališče Niesky, Oberlausitz (Gornja Lužica).

Postranska obratovališča: Černhausen na Čehoslovaškem in Kopenhagen (Kodani) 5527

se priporoča za kratkodobno izdelavo enodružinskih, dvodružinskih in večdružinskih hiš po Döckerjevem sistemu. — Vile in stanovanjske hiše bločne oblike vseh slogov, dalje
industrijske stavbe, velikanske tvorniške delavniške lope, prekrivja za kolodvore, klavnice, tržnice, mostovi, strojnice, gledališča za kino, razstavne dvorane, garaže, cerhvene strehe, vodne
naprave, bolnice po paviljonskem sistemu itd. Strešni stoli brez motečih opor. — Cenj. vprašanja na upr. Slov. Naroda pod Christoph & Unmack, A. G. — Več v besedilu lista.

Šivalne stroje

vseh sistemov, za čevljarje, za krojače in za sedlarje, dalje za azurna, robila dela in tamburiranje ter gumbice, razpošilja

Hahmannschen Verzeichniss Pick,
Wien, IX., Lichtenthaistrasse Nr. 28. 5745

Opusti se

radi družinskih razmer stara, večja trgovina mešanega blaga, na državni cesti, z raznimi zalozami na debelo, buffejem, tovarno pokalic in sifonov, na način, da se iz nje ustanovi družba z omeji. poroštvom. Pozivljajo se mladi, delazmožni, trgovsko izobraženi ljudje, da se udeležijo tega podjetja. Potrebno je poznanje slov. in hrvatskega jezika. Ponudbe z navedbo stroke kakor tudi z navedbo kapitala, ki bi se investirali in reference dosedanje zaposlenosti in izobrazbe, naj se pošljejo pod „Trgovina“ na upravo „Edinosti“ via s. Francosko Assisi št. 20. 5818

Cosulich-Line

Trst—New York.

Odplav parnikov iz Trsta:

14./8. poštni parnik Belvedere.
15./8. brzoparnik Amerika.
21./8. brzoparnik President Wilson.
26./8. poštni parnik Columbia.

Odhod iz Ljubljane 3 dni poprej.

Vozne liste prodaja in prostore za potnike s Slovenije pripravlja edinole:

Simon Kmetec,

Kolodvorska u. 26. Ljubljana. Kolodvorska u. 26.

SAPUN

(milo) za pranje

60/63% mastnih primjesa opet prispije, te nudi isti dok zalihaja traje po K 28—1 kg, postavno skladište Zagreb, franko sanduk

Norbert Weiss,

Bakačeva ul. 4. Zagreb Telefon 7-33.

Kolesa Pneumatika Benzini

vse po globoko znižanih cenah

J. Gorec, Ljubljana,

Gospodarska cesta 14. — Vagona ulica 2.

Amerikansko

mašinsko ulje,

cilinder ulje, auto ulje, algirski Crin d' Afrique (Superiou i Extra), francuski i grčki kolofonij, svi-jeće, aj, cimet, nudja uz najjeftinije dnevne cijene sa skladišta u Zagrebu

Norbert Weiss,

Bakačeva u. 4. Zagreb Telefon 7-33.

Iz Havre v Ameriko
samo 6 dni.

Edina najkrajša drta. Vozne listke za vse linije, vozne listke za spalne vozeve Simplon-Orient-Express (Ljubljana-Paris) in vsa zadnja pojasnila daje

edino koncesijon. potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani

Gospodarska (Marije Terezije) G. št. 13 (Kofke). 3936

Zidno opeko
zarezo (utorno) navadno
strešno opeko
dobavlja
„AVA“ Lubečno.

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic:
nudi elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić
Beograd, Miletića ul. 15.

„Balkan“

trg. družba z om. zav.

GRADEC

Sparbarschgasse 46, I.,

Avstrija.

Slovensko podjetje.

Eksport - import

vseh strojev, zlasti poljedelskih ter strojev za lesno industrijo (inštalacija kompletnih žag na željo z lastnim inženjerjem), lokomobil, motorjev, parnih strojev, avtomobilov ter celokupnih električnih naprav; dalje papirja, stekla, soli itd. — Lastna specijacija. — Preskrbi izvozna dovolila. — Izplačila v Avstriji; bančne transakcije; repatriacije; vsa tozadevna izvestja brezplačno.

Vino

dalmatinsko, banatsko, srijemsko bijelo i crno

SLJIVOVICE

prodaje samo na veliko TOMASOVIĆ I VIS-KOVIĆ, Zagreb, Palmotičeva ul. 22. Telefon 13-58. Brzjavi: Tomavis — Zagreb. 5454

Jadranska montanska družba d. z o. z.

LJUBLJANA, Zvonarska ulica 5. (N) Telefon št. 9.
Brzjavi: „Montana“. Prodaja in kupuje na debelo vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in kemijsko stroko.

OBJAVA.

Ekonomno Odelenje Ministarstva Vojne i Mornarice, na dan 29. avgusta tek. godine, u 9. sahati pre podne (Njeguševa Ul. Br. 21.) zaključuje direktnu pogodbu za nabavu znatne količine slova i ostalog štamparskog materijala i to:

- 1) Običan lataji razne vrste po 1635 kg za srpski jezik i latinicu.
- 2) Poludebeli lataji razne vrste po 257 kg za srpski jezik i latinicu.
- 3) Kurzivni lataji razne vrste po 195 kg za srpski jezik i latinicu.
- 4) Poludebeli „blok“ razne vrste po 220 kilograma za srpski jezik i latinicu.
- 5) Crni „Secesion“ razne vrste po 245 klgr za srpski jezik i latinicu.
- 6) Akcidenčni „Groteski“ razne vrste po 257 kg za srpski jezik i latinicu.
- 7) Uzani „Herold“ razne vrste po 220 kg za srpski jezik i latinicu.
- 8) Reklamni „Herold“ razne vrste po 190 kg za srpski jezik i latinicu.
- 9) Književni „Groteski“ razne vrste po 92 kg za srpski jezik i latinicu.
- 10) Royal „Groteski“ razne vrste, po 58 kg za srpski jezik i latinicu.
- 11) Odvojeno od podružbine lataji razni vrsta slova 275 kg.
- 12) Znaci za vozni red, razni vrsta 400 komada.
- 13) Matematički znaci, 5 razni serija.
- 14) Plaket Sare, 35 kg.
- 15) Slep štamparski materijal, zaglavci razne vrste 450 kg.
- 16) Kvadrati, razni vrsta 270 kg.
- 17) Proredi, razni vrsta 59 kg.
- 18) Regleta, 120 kg.
- 19) Stegova, 450 kg.
- 20) Material od mesinga, linija za plakete Sare, 11 kg.
- 21) Tonove linije, 18 kilograma.
- 22) Debele mesingane linije.
- 23) Klamare, sortiment (c) na dva proreda, 600 komada sitnih što više.
- 24) Obične mesingane linije, razne vrste 160 kg.
- 25) Ajneras na 3. proreda, 20 kilograma.
- 26) Gvozdenih mašina tegova, 200 kilograma.
- 27) Drvena slova, poludebeli blok, 3240 kilograma.
- 28) Uzani „Herold“ cicero 2779 komada za srpski jezik a 2835 za latinicu.
- 29) Reklamni „Herold“ razni cicero, 2779 komada za srpski jezik i 2835 komada za latinicu.
- 30) Drvenarija, Akciden regal br. 1. regal br. 3. regal br. 5. regal br. 12.
- Regal za defekt po nacrtu sa 100 odeljenih fijoka i 10 sanduka za drvena slova.
- 31) Raznog alata.

Približna nabavka iznosi:

1. Slova olovnih	oko 7000 kg
2. Sara približno	35 kg
3. Slep materijal približno	1450 kg
4. Mesingani linija	320 kg
5. 21 komad regala komplet.	
6. 1 regal za defekt po nacrtu.	
7. Drvenih slova 17.644 komada.	
8. 20 komada vrsta od mesinga.	
9. 25 „špatil šivota od cinka.	
10. 20 „šila.	
11. 100 „bodala.	

Uzorce svega ovoga mogu se videti u štamparskoj radionici svakoga dana od 8—12 pre i od 4½—7½ po podne.

POZOR! **K. Worsche, Maribor** **POZOR!**
Gospodarska ulica št. 10,
veletrgovina z manufakturnim blagom priporoča svojo bogato zalogo po jako znižanih cenah.

Tovarna Barva vsakovrstno -- blago.

Jos. Reich Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.
Podružnica: Selenburgova ul. 3

Podružnice
Maribor Novomesto Kočevje
Gospodarska ul. 39. Glavni trg št. 39.

F. Rossi-Rijeka
veletrgovina zemaljskim proizvodima i brašnom
Telef. interurb. br. 21. podružnica, RUMA. Brzj. Rossi - Ruma.
Prodaje: kukuruz, pšenicu, zob, raž, ječam, napolico i brašno, u najmanjim količinama od 5000 kg. franko magacin ili kodvor Ruma.

Stev. 35450/IX—20. 5954

Razpis natečaja.

Ministrtvo za pošto in brzjavi potrebuje mlajših strojnih in elektrotehniških inženjerjev za tehniška opravila pri ministrtvu samem in pri poštinih in brzjavih ravateljstvih v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Cetinju, Nišu, Sarajevu, Skoplju, Splitu in Velikem Bečkereku.

- Pogoji za prošilce so:
- 1) da so dokončali tehniške nauke, doma ali drugod,
 - 2) da so državljani kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev,
 - 3) da so odslužili vojake,
 - 4) prednost gre onim, ki so že bili v državni službi,
 - 5) začetne plače bodo imeli prošilci, ki so bili diplomirani zadnje leto, 3000 dinarjev na leto, starejšim pa se bo določila plača po službenih letih ali pa po letih prakse.
- Mimo plače jim gre doklada, ki jo imajo vsi državni uradniki in njih družine.
- Plača se bo kasneje uredila z novo naredbo, ki bo veljala za vse uradnike.
- 6) Sprejeti inženjerji se bodo poslali čez nekaj časa v tujino, da se izpopolne v svoji stroki.
- Prošnje po predpisu kolkovane in opremljene v vsemi listinami, naj se pošljejo ministrtvu za pošto in brzjavi v Beogradu. Rok prijave je do konca septembra leta 1920.

LJUBLJANA, dne 2. avgusta 1920.

Domača tvrdka. Solidne ceno.
Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9.
Velika izbira storjene obleke vseh vrst za gospode, dame in otroke. — Zaloge vsakovrstnega blaga za moške obleke, površnike in suknje, dalje bata za krojače v kosih in na metre.
Najnovejši kroji. Točna postrežba.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 30.000.000 — kron.

Stritarjeva ulica števil. 2.

Rezervni fond 20.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE